

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

**Generace Vietnamců žijící v ČR a jejich integrace do
společnosti**

**The generations of Vietnamese living in the Czech Republic and
their integration into society**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Pavel Kolář, Th.D., M.T.S

Autor:

Iva Křížalová

Praha 2015

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala panu Mgr. Pavlu Kolářovi, Th.D., M. T. S za cenné rady, vstřícnost při konzultacích a vedení v průběhu zpracování této bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci na téma *Generace Vietnamců žijící v České republice a jejich integrace do společnosti* vypracovala samostatně s použitím níže uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne

Podpis

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na generace a integraci vietnamské menšiny do české majoritní společnosti. V práci jsou popsány důvody příchodu Vietnamců do České republiky, vzdělávání vietnamských dětí na českých školách, integrace Vietnamců a specifika života vietnamské komunity žijící u nás. Okrajově zmíněným tématem je i vietnamská kriminalita. Součástí bakalářské práce je vypracovaný dotazník spolu s diagramy dle odpovědí. Součástí je dodatek se vzorem dotazníku. Cílem práce je porovnání generací Vietnamců žijících v České republice a jejich pohled na integraci a začlenění do české společnosti.

Anotation

The bachelor thesis is focusing on generations and integration of Vietnamese minority to czech major society. In this thesis there are described reasons of imigration of Vietnamese citizens to the Czech republic, education of vietnamese children on czech schools, integration of Vietnamese citizens and specification of life of vietnamese community in the Czech republic. Marginally mentioned topic of this thesis is vietnamese criminality as well. Part of this thesis is questionnaire with diagrams by the answers. Another part of thesis is supplement with sample of questionnaire. My goal was to compare generations of Vietnamese people living in the Czech republic and their opinion on integration and their integration into the czech society.

Klíčová slova

Cizinec, Integrace, Komunita, Koncepce, Menšina, Migrace, Vietnamec

Keywords

Foreigner, Integration, Community, Conception, Minority, Migration, Vietnamese

Obsah

Obsah	5
Seznam zkratk	6
Úvod	7
1. Vietnamci ve Vietnamu - historie	9
1.1 Válka ve Vietnamu.....	10
2. Důvody příchodu Vietnamců do ČR.....	13
3. Generace Vietnamců	17
3.1 Tzv. starousedlíci	17
3.2 Porevoluční Vietnamci.....	18
3.3 Čerstvá vlna migrantů.....	18
4. Vzdělávání Vietnamských dětí na českých školách	21
4.1 Inkluzivní škola	23
4.2 Inkluzivní výuka	24
5. Integrace Vietnamců	26
5.1 Organizace zabývající se integrací cizinců.....	27
5.1.1 Klub Hanoi.....	27
5.1.2 Lače Čhave.....	27
5.1.3 Centrum pro integraci cizinců.....	28
5.2 Státní integrační program (SIP)	29
5.3 Koncepce integrace cizinců	31
6. Specifika života vietnamské komunity v České republice	35
6.1 Uznání Vietnamců národnostní menšinou	36
6.2 Banánové děti	37
7. Vietnamská Kriminalita.....	40
Praktická část	42
Závěr	57
Použitá literatura	59
Seznam obrázků, grafů a příloh	62
Přílohy	63
SUMMARY	70

Seznam zkratek

ARVN	Army of the Republic of Vietnam/ Armáda Vietnamské republiky
CIC	Centrum pro integraci cizinců
ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
DČCE	Diakonie českobratrské církve evangelické
OPU	Organizace pro pomoc uprchlíkům
OSN	Organizace spojených národů
PC	Personal computer/ osobní počítač
PPI	Poradna pro integraci
RVP	Rámcový vzdělávací program
SIMI	Sdružení pro integraci a migraci
SIP	Státní integrační program
SOZE	Sdružení občanů zabývající se emigranty
SVP	Speciální výchovná péče
VDR	Vietnamská demokratická republika
VR	Vietnamská republika
USA	United states of america/ Spojené státy Americké

Úvod

Vietnamská menšina. Jedna z mnoha menšin třetích zemí, která si za cíl svého trvalého či přechodného pobytu vybrala právě zemi v srdci Evropy, Českou republiku. Vietnamská menšina v Česku je tvořena dvěma skupinami. Jednak jsou to ti, kteří jsou obyvateli České republiky a mají vietnamskou národnost a poté ti, jež jsou občany České republiky hlásícími se k vietnamské národnosti. Pro psaní této bakalářské práce jsem si vybrala právě první, již zmíněnou skupinu. Práci na téma Generace Vietnamců žijící v České republice a jejich integrace do společnosti jsem si vybrala z toho důvodu, že setkávání se s touto menšinou je v současné době na denním pořádku každého z nás. Jsou součástí našich životů, otázkou však zůstává, jaký pohled na tuto menšinu máme. Stejně jako integrace jiných národnostních menšin do společnosti, tak i tato s sebou nese mnoho pozitivního i negativního. Pro podporu začlenění menšin vzniklo mnoho projektů a koncepcí, o kterých bude blíže pojednáno v následujících kapitolách a jež pomohou objasnit, jaké kroky jsou konány pro co nejplynulejší začlenění obyvatel s vietnamskou národností do české společnosti.

Primárním cílem práce je objasnění základních kroků, které mají napomoci integraci vietnamské menšiny do české společnosti. Dalšími cíli je pak zjištění skutečností, jak se vietnamští lidé v České republice cítí, jak zapojení do české společnosti vnímají a zda vědí, jaké mají možnosti rozvíjení se. V neposlední řadě je cílem zjištění důvodů, které vedou tuto komunitu k přicestování do České země.

Vietnamci tvoří v České republice oficiálně uznávanou národnostní menšinu od roku 2013. Vietnamská komunita je často charakterizována jako velmi uzavřená, samostatná a izolovaná komunita bez výrazné potřeby integrovat se do života české populace, která stojí na významné vnitřní provázanosti.

Mnoho Vietnamců v České republice žije v relativně náročných poměrech: dlouhá denní pracovní doba, častá práce o víkendech, pracovní podmínky relativně pod standardem uplatňovaným v ČR. V komunitě není výjimkou ani lichva nebo vykořisťování.

První kapitola je zaměřena na stručné představení historie Vietnamu. S historií Vietnamu je spojen světoznámý ozbrojený konflikt, probíhající na území Vietnamu a v příhraničních sousedních zemích – Válka ve Vietnamu, která je součástí první kapitoly. Druhá a třetí kapitola je věnována důvodům příchodu Vietnamců do Československa

(České republiky) – historie vietnamské imigrace je velice důležitá především pro pochopení současné existence Vietnamců v Česku – relativně dobré zkušenosti s životem Vietnamců v Československu před rokem 1989 sehrávají zásadní roli při volbě České republiky jako cílové destinace imigrantů. Čtvrtá kapitola je zaměřena na vzdělávání vietnamských dětí inkluzivní školou i výukou. Pátá kapitola je věnována samotné integraci Vietnamců. V podkapitolách je snahou představit základní státní a neziskové organizace zabývající se integrací. Mezi hlavní dokumenty pro integraci cizinců patří Státní integrační program a Koncepce integrace cizinců. Oba tyto dokumenty, které jsou v příslušné podkapitole představeny, jsou zaměřeny na cílovou skupinu a koordinaci politiky. V šesté kapitole jsou představeny specifika života vietnamské komunity v České republice. Tato kapitola představí podmínky pro uznání Vietnamců národnostní menšinou a banánové děti. Poslední, sedmá kapitola je zaměřena na problémy týkající se kriminality. I přesto, že celkově je vietnamská migrace, následovaná plynulou integrací do společnosti chápána spíše pozitivně, jelikož se z české společnosti stává díky tomu společnost multikulturní, migrace přináší samozřejmě také problémy a úskalí. Jedním z nich je právě kriminalita, která se pro vietnamskou komunitu dělí na tři stupně.

V praktické části je použita metoda dotazníku. Dotazníkové šetření bylo vytvořeno na základě 24 systematicky tvořených otázek, s možností uzavřených i otevřených odpovědí. Šetření se zúčastnilo 55 respondentů, z celkového původně rozdaného počtu 100 dotazníků. Snahou bylo rozdaní dotazníku osobně, a to v golfovém resortu Černý most, vietnamských restauračních zařízeních a část dotazníku byla rozeslána formou elektronickou. Návratnost tohoto dotazníku činila více než padesát procent – 55 respondentů. Informace získané v rámci dotazníkového šetření jsou prezentovány prostřednictvím grafického znázornění spolu se stručným popisem a vyhodnocením v návaznosti na informace získané rešerší odborné literatury v teoretické části bakalářské práce.

Základem pro psaní bakalářské práce bylo získání přehledu a informací o vybraném tématu. Pro zpracování načerpaných informací byla zvolena rešerše odborné literatury, sběr a následná analýza informací, práce s primárními a sekundárními dokumenty, které sloužily jako podklad pro psaní především teoretické části.

1. Vietnamci ve Vietnamu - historie

Tato práce je zaměřena na generace Vietnamců žijící v České republice a jejich integraci do společnosti. Jedná se tedy o současné chápání začleňování této komunity do naší společnosti. Nicméně pro práci je podstatné znát i stručnou historii Vietnamu. Je důležitá především pro pochopení důvodů jejich příchodu do České republiky. Potřeba odchodu z jejich země je spjata s podmínkami, které se jim naskytují v České republice oproti těm, které jim jsou nabízeny ve Vietnamu. Každý odchod ze země je spojen s novými možnostmi a lákavějšími příležitostmi, o kterých bude pojednáno dále. Nyní ale stručně o vietnamské komunitě ve Vietnamu. Toto etnikum sídlí v Jihovýchodní Asii. Vietnam neboli Vietnamská socialistická republika se nachází na východním pobřeží poloostrova Zadí Indie. Sousedními státy jsou Čína, Laos a Kambodža. /viz příloha č. 1/ Ve Vietnamu žije téměř 82,5 milionu obyvatel, čímž se stává třináctou nejlidnatější zemí světa. Vietnamci tvoří převážnou část obyvatelstva této země. Z již zmíněného počtu představují téměř 86%. Počátky vietnamského státu se ztrácí v hlubinách dějin. Historicky nejstarším doloženým územím, které vietnamský stát obýval, je okolí Rudé řeky. Badatelé usilující o nalezení stop, které by dokázaly spolehlivě určit vznik země, datují založení dynastie na rok 2879 př. n. l. Vietnamci ovšem svůj původ spojují s různými legendami a mýty. Nejpopulárnější z nich si v krátkosti představíme. Legenda vypráví o tom, že Vietnamci jsou potomky nebeského draka Lac Long Quana, který byl synem pravnuka čínského boha zemědělství Shennunga. Tento potomek pokračoval v práci svého předka, lidé jej obdivovali a vážili si ho. Místem jeho odpočinku byly vodní hlubiny, kam sestupoval, když jej na zemi nebylo třeba. Jeho milou se stala Au Co, žena božského původu, která mu porodila kožený vak, ve kterém bylo sto vajec, ze kterých se vylíhlo sto dětí. Nebeský drak ovšem svou rodinu velmi zanedbával, většinu času trávil odpočinkem v hlubinách vod, kam za ním jeho potomci ani žena nemohli, a proto se jednoho dne Au Co rozhodla odejít kamsi do hor. Padesát potomků následovalo svou matku a z těchto horalů se stali předkové různých národností obývajících tuto zemi. Druhá polovina zůstala na zemi se svým otcem, kde vybudovali u pobřeží vietnamské království – národ Vietů.¹

Na území dnešního Vietnamu byla první známou dynastií dynastie Hong Bang. Její panování se datuje od roku 2879 př. n. l. – 285 př. n. l. Tato dynastie položila základy pro vznik prvního státního útvaru, jejichž příslušníky byli Vietové. Obývali široké okolí Rudé

¹ČERNÍK, J. a kol., OS Klub Hanoi, 2006, *S vietnamskými dětmi na českých školách, Multikulturní inspirace*, Nakladatelství H&H Vyšehradská, s.r.o., 2006 [online]. [2015-03-14]. Dostupné z <http://www.klubhanoi.cz/pdf/S_vietnamskymi_detmi.pdf>

řeky od poloviny jejího toku až po deltu, kde vytvořili vyspělou kulturu doby bronzové. Hlavním zdrojem obživy bylo pěstování rýže. Následující, významnou dynastií byla Trieu. Její panování bylo ukončeno přičleněním území Vietnamu k Číně, které trvalo do roku 939. Toto období je charakterizováno tvrdým zacházením Číňanů k Vietnamcům spojených s mnoha vzpourami. K dlouhodobějšímu osamostatnění Vietnamu došlo vyústěním jednoho z těchto konfliktů v 6. století. Dlouhé období byl pak Vietnam pod nadvládou dynastie Pozdní Ly. Svou faktickou moc začala dynastie ztrácet v 16. století, kdy se země rozdělila na severní a jižní Vietnam. Roku 1954 byla poražena francouzská vojska v bitvě u Dien Bien Phu a na základě Ženevských dohod byl Vietnam rozdělen podél sedmnácté rovnoběžky.² Období válek bylo ukončeno po dohodě s Kambodžou roku 1989. Po pádu světových komunistických opor přistoupil Vietnam v devadesátých letech k významným ekonomickým a hospodářským reformám, k obnovení diplomatického styku s USA a k započetí ekonomické integrace. Dnešní Vietnam stojí na řadě problémů v zemi. Mezi závažné patří korupce a nejednotná legislativa. Dalšími problémy jsou pak nízká efektivita výroby a plýtvání přírodními zdroji. Vietnam stále patří mezi rozvojové země.³

1.1 Válka ve Vietnamu

Dějiny Vietnamu jsou spojeny s mnoha válečnými konflikty. Nejznámější i nejvýznamnější jsou však jeho konflikty se západem, známé spíše jako „Americká válka“. Válku ve Vietnamu je důležité pro její významnost alespoň okrajově zmínit. Zajisté každý, když se vysloví slovo Vietnam, si vybaví světoznámý ozbrojený konflikt, který mezi lety 1964 - 1975 20. století probíhal na území Vietnamu a v příhraničí sousedních zemí. A o čem vlastně válka byla? Jednalo se o válku mezi severem a jihem, přičemž na severu Vietnamu měl konflikt podobu bombardování a jih naopak vedl válku pozemní. Jižnímu Vietnamu pomáhaly především Spojené státy americké, naopak severní komunistický Vietnam měl za sebou nejen oddané skupiny partyzánských jednotek – Vietkongu,⁴ což byla partyzánská komunistická organizace, ale i státy východního bloku. Při válce bylo ničeno životní prostředí. Krutost, bída a utrpení byly na denním pořádku.

Roku 1954 byla tehdejší Indočína po porážce Francouzů rozdělena na Kambodžu, Laos, Severní Vietnam (VDR-Vietnamskou demokratickou republiku) a Jižní Vietnam (VR-Vietnamskou republiku) 17. rovnoběžkou. VDR byla v čele s komunisty a s hlavním

²OKTÁBEC, K., *Válka v Indočíně*, [online]. [2015-03-14]. Dostupné z <http://www.valka.cz/clanek_14447.html>

³ *Vietnam*, [online]. [2015-03-14]. Dostupné z <<http://www.vietnam1.estranky.cz/clanky/historie.html>>

⁴ *Vlastní poznámka*: Národní fronta osvobození Jižního Vietnamu

městem Hanoj. VR byla s vedením hl. m. Saigonu, který se v roce 1976 přejmenoval na Ho Chi Minh City. Po tomto rozdělení mělo v následujících dvou letech dojít na základě demokratických voleb ke sjednocení. Tyto volby se ovšem nikdy nekonaly.⁵ Cílem komunistů bylo nastolení socialistického řízení a sjednocení všech zemí silou. Místní obyvatelstvo komunistického Vietnamu v té době vidělo v partyzánech záchranu z bídy, jež způsobila vláda v Saigonu. Jelikož jihovietnamská armáda - ARVN⁶ nebyla schopna partyzány zastavit či snad alespoň potlačit, následkem bylo rozvíření politické scény. „*Situace ve Vietnamu se brzy začala zhoršovat, nastalo období střídání vlád, problémy začaly i s partyzány, kteří byli shodou okolností do té doby v útlumu kvůli rozbíhající se válce ve vlastních řadách.*“⁷

„*30. července 1964 se malé jihovietnamské komando účastnilo akce, jejímž cílem bylo zničení radarových stanic. Akce proběhla v pohraničních oblastech a na malých ostrovech nedaleko Severo-vietnamského pobřeží. Začátkem roku 1965 bylo v Jižním Vietnamu už 170 000 partyzánů.*“⁸

Téhož roku 5. srpna začaly první nálety a kromě letadel jihovietnamského letectva se akce účastnila i americká letadla. Severní Vietnam pochopil, že pokud se nechopí iniciativy, bude jižní Vietnam plný amerických vojáků.

Začátkem roku 1965 za stále stupňujících se bojů v jižním Vietnamu přešlo na 10 000 vojáků Ho-Či-Minovou stezkou na pomoc partyzánské jednotce na jihu. Plán zněl jasně. Rozdělit jižní Vietnam na dvě poloviny a zbylá menší ohniska odporu poté s lehkostí zlikvidovat.

Na konci roku 1966 bylo ve Vietnamu více než 350 000 vojáků – amerických bylo zhruba 300 000 a zbylých cca 50 000 bylo jihokorejských a australských.

„*V lednu roku 1967 obklíčily jednotky jihovietnamské a americké armády oblast tzv. železného trojúhelníku na západ od Saigonu.*“⁹ Přibližně v této době USA navrhlo vietnamské straně jednání o míru, které komunisté odmítli. Právě v této rozporuplné době severovietnamci naplánovali novou ofenzívu na svátky Tet, kdy bude příměří, Američané budou méně ostražití a ofenzíva by je mohla vyhnat ze země. Jihovietnamci předpokládali, že většina amerických vojáků bude ve svých domovech. Avšak pro komunisty skončila

⁵ *Válka ve Vietnamu*, [online]. [2015-03-14]. Dostupné z <<http://www.e-armyshop.cz/clanky/19-valka-ve-vietnamu2>>

⁶ *Vlastní poznámka*: ARVN - Army of the Republic of Vietnam

⁷ KAMAS, D., *Válka ve Vietnamu*, [cit.]. [2015-03-14]. 1997, Votobia s.r.o., ISBN 80-7198-247-4

⁸ *tamtéž*

⁹ *Válka ve Vietnamu, II. díl*, [online]. [2015-03-14]. Dostupné z <<http://www.sasforum.websnadno.cz/Valka-ve-Vietnamu-2dil.html>>

ofenzíva úplným neúspěchem.

3. září 1969 zemřel prezident VDR Ho-Či-Min, vůdce vietnamské revoluce. K jeho počtě nechali 1. května 1978 přejmenovat hlavní město Saigon na Ho Či Minovo město. „14. Listopadu 1969 se uskutečnila největší protiválečná demonstrace v historii USA, zúčastnilo se na ni 250 000 demonstrantů. Do konce roku 1969 odešlo z Vietnamu 115 000 amerických vojáků, do té doby již překročily americké ztráty 40 000 padlých – úloha ochraňovat Vietnam přešla na půlmilion vojáků jihovietnamské armády – začala tzv. vietnamizace.“¹⁰

Rok 1970 začal pro Američany jedním ze strategických tahů. Bylo jím překročení kambodžsko-vietnamských hranic a útok na Kambodžu, kudy procházela Ho-Či-Minova stezka spolu s invazí do Laosu. V době, kdy probíhala invaze do Laosu, komunisté začali zbrojit. Vyzbrojovali armádu tanky a dělostřelectvem, což oproti předešlému období byla těžká výzbroj.

Významným rokem byl rok 1972. Jednalo se o nejintenzivnější leteckou válku, kdy americká letectva vedena jižním Vietnamem bombardovala severní Vietnam. Američtí letci a jejich bombardování poprvé přinutili komunisty zasednout k jednacímu stolu. V roce 1973 byla v Paříži podepsána dohoda mezi USA, jižním Vietnamem, Vietkongem a severním Vietnamem o ukončení všech bojových operací. Spojené státy americké měly 60 dní na stažení svých vojsk z Vietnamu. Což také dne 29. 3. 1973 učinily.

„Začátkem roku 1972 propukla v USA aféra Watergate a Vietnam se naráz ztratil ze sféry zájmů amerických politických špiček. Komunisté celkem jisti, že USA již nebude zasahovat do bojů, začali začátkem roku 1975 další ofenzívu- zprvu opatrně zkoušejíc reakce jižního Vietnamu. Marnou obranu Saigonu porazilo 10. komunistických divizí – dělostřelecká palba ustala a městem se valily tanky – 30. dubna v 12:12 místního času zavlála nad prezidentským palácem vlajka Vietkongu. Následující den, 1. Května 1975 více jak deset let trvající boje skončily. 2. července 1976 vznikla sjednocením Vietnamské demokratické republiky a Vietnamské republiky Vietnamská socialistická republika.“¹¹

Mezi zajímavosti této války patří, že Američané po dobu bojů použili více munice, než bylo spotřebováno dohromady všemi účastníky 2. světové války.

¹⁰ KAMAS, D., *Válka ve Vietnamu*, [cit.]. [2015-03-14]. 1997, Votobia s.r.o., ISBN 80-7198-247-4

¹¹ *Vypuknutí války, Vietnam*, [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z <<http://vietnam.wgz.cz/rubriky/vypuknuti-valky>>

2. Důvody příchodu Vietnamců do ČR

Ještě předtím, než se práce bude orientovat na důvody příchodu Vietnamců do České republiky, se krátce zmíním o průběhu migrace do českých zemí (Čechy, Morava a Slezsko). Obecně je migrací změna trvalého bydliště. „Z tohoto hlediska můžeme migraci dělit na vnitřní a mezinárodní. Vnitřní migrace je definována jako změna trvalého pobytu za hranice určité administrativní jednotky, zpravidla obce. Mezinárodní migrace je definována jako změna obvyklého pobytu za hranice státu, OSN stanovuje limitní hranici jednoho roku pobytu za hranicemi daného státu.“¹² Pro potřeby této práce uvažujeme mezinárodní migraci.

Počátek února roku 1950 je považován za oficiální započetí migrace vietnamské komunity na území Československé republiky jako vyústění diplomatických vztahů mezi Československou republikou a Vietnamskou demokratickou republikou. Tyto vztahy byly účelové, spolupráce zemí vyplývala z těchto důvodů:¹³

- Výborné podmínky ke spolupráci v rámci socialistického bloku,
- potřeba zajištění většího počtu pracovní síly v pohraničí Československa,
- pro obě země příležitost získání více odbytových trhů pro své výrobky a tím zvýšení kupní síly,
- školení a vzdělávání pracovních sil,
- zlepšení ekonomické situace a z toho vyplývající zlepšení postavení společnosti ve Vietnamu.

Do Československé republiky začali vietnamští studenti přijíždět ve čtyřicátých letech. První větší vlnou byli až váleční sirotci a děti funkcionářů, kteří byli přijati do dětských domovů v rámci mezinárodní pomoci dětem vietnamských vojáků v poválečném Vietnamu. Pro toto období jsou významné dvě dohody. Dohoda o kulturní spolupráci¹⁴, jejímž hlavním předmětem byli studenti a Dohoda o vědeckotechnické spolupráci¹⁵, jejímž předmětem byli praktikanti a učňové z oboru strojírenství, textilního a potravinářského průmyslu. Na základě těchto dohod přijížděly stovky studentů hlavně v padesátých a šedesátých letech 20. století. Studenti tu však měli nelehké podmínky. Byli přísně hlídáni. Dohled na dodržování omezení a respektování zásad mělo Vietnamské velvyslanectví

¹² *Migrace*, [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z <http://www.demografie.info/?cz_migrace> ISSN 1801-2914

¹³ KOCOUREK, J., PECHOVÁ, E., *S vietnamskými dětmi na českých školách*, H&H. 2007. str. 93 ISBN 80-7319-055-9

¹⁴ *Vlastní poznámka*: Dohoda o kulturní spolupráci mezi ČSR a VDR byla podepsána 20. března 1957

¹⁵ *Vlastní poznámka*: Dohoda o vědeckotechnické spolupráci byla podepsána 28. září 1956

v Československu. Mezi příklady omezení patřil zákaz důvěrných vztahů studentů opačného pohlaví či oblékání tradičních západních oděvů.¹⁶ Skupiny vietnamských občanů doprovázel tzv. organizátor či tlumočník. Roku 1966 vietnamská strana požádala a Československá republika přijala 2100 technických kádrů a kvalifikovaných dělníků na vyškolení do československých škol.¹⁷

Během následujících tří let přijelo do Československa na zaškolení dalších 2146 praktikantů do mnoha průmyslových odvětví. Patřily mezi ně strojírenství, hutnictví, textil, sklářství, průmysl chemický, dřevařský, stavební a papírenský. Mezi lety 1974 – 1977 přijelo na základě Dohody o odborné přípravě občanů Vietnamské demokratické republiky přes pět tisíc studentů, kteří byli přijati do československých organizací. Jednalo se převážně o mladé občany ve věku 17-25 let. Cílem jejich příjezdu bylo zaškolení hlavně v oblasti strojírenství, energetiky a stavebnictví. Jejich pobyt měl jasně daná pravidla. Trval šest let, součástí byla jazyková příprava trvající šest měsíců, tříletá odborná výuka a praxe trvající zhruba dva až tři roky. Pro oba národy byla tato migrace považována za velmi pozitivní. Pro Vietnamskou vládu byla příprava kvalifikované síly jednou ze základních otázek obnovy a rozvoje země. Pro Československou republiku představovala důležitý zdroj pracovní síly tam, kde čeští a slovenští obyvatelé neměli zájem pracovat. Největší nárůst Vietnamců se datuje mezi lety 1979 – 1985.¹⁸ Od roku 1985 započal trend snižování počtu vietnamských občanů především z politických rozhodnutí, které vyústily ve vzájemný zvrát, který se nazývá rok nula. Tímto rokem byl rok 1986. Vietnam začal provádět hospodářské reformy nazývané Doi moi – liberalizace hospodářství. Doi moi je přirovnávána k politice tzv. otevřených dveří. Oficiálně Vietnam opustil centralizované hospodářství a zaměřil se na rozvoj multisektorálního zbožího hospodářství.¹⁹ „Československá republika odstoupila od vzájemných dohod, finančně vyrovnala své nesplněné závazky vůči Vietnamu, zrušila konzulát v Saigonu a přerušila téměř veškeré oficiální hospodářské styky.“²⁰ V současnosti žijí v České republice někteří migranti již mnoho desítek let. Stali se z nich prostředníci mezi vietnamskými migranty, kteří po roce 1989 přijížděli do České republiky. Od 50. let dodnes se ve Vietnamu vytvořilo pevné a

¹⁶ PECHOVÁ, E., *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*, La Strada Česká republika, o.p.s., 2007

¹⁷ MATĚJOVÁ, V., *Podmínky pobytu vietnamských pracujících v ČSSR*. In: KSVIEF, 1988, str. 3

¹⁸ PECHOVÁ, E., *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*, La Strada Česká republika, o.p.s., 2007

¹⁹ MOSTÝN, M., NĚMEC, P., *Doi moi – Hurá!*, [online]. [2015-03-26]. 1996-2015 Economia, a.s., Hospodářské Noviny Ihned, dostupné z <<http://archiv.ihned.cz/c1-20438090-doi-moi-hura>> ISSN 1213-7693

²⁰ KOCOUREK, J., PECHOVÁ, E., *S vietnamskými dětmi na českých školách*, [cit.]. H&H. 2007. str. 100 ISBN 80-7319-055-9

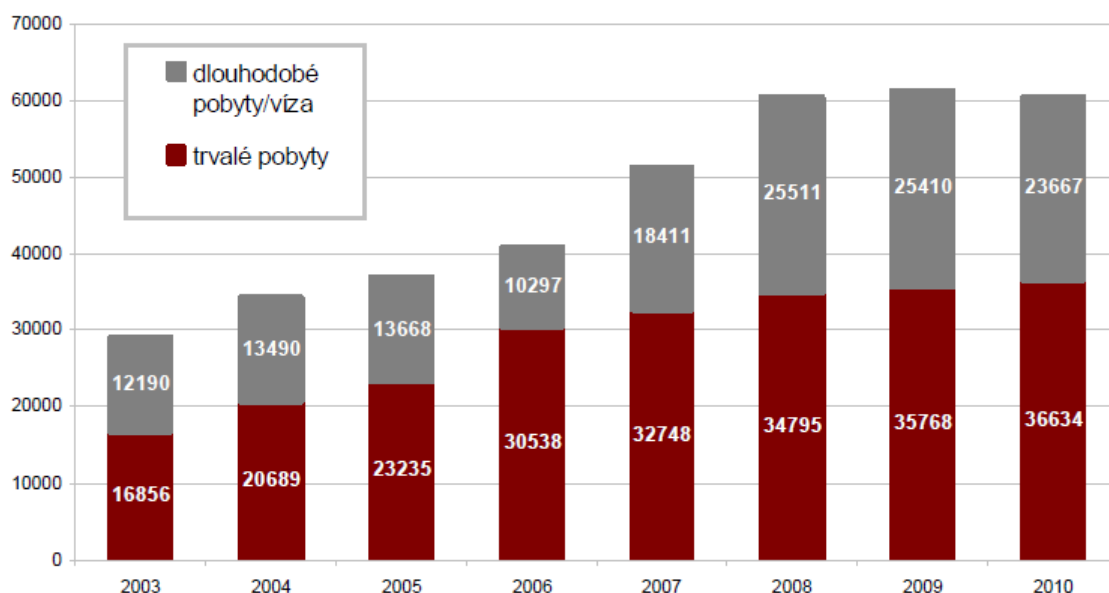
silné povědomí o České republice, na základě kterého k nám přijíždějí noví migranti. Podnětů k odchodu Vietnamců z jejich země je mnoho. Cílem této kapitoly je vytyčení hlavních faktorů, které vedou Vietnamce k odchodu z jejich země a zároveň zodpovězení otázky, proč cestují právě do České republiky. Mezi hlavní důvody patří tyto:²¹

- a) Ekonomické důvody odchodu z Vietnamu – nejen po válečných konfliktech, kdy byl Vietnam zbídačený válkou, ale i v současné době je životní úroveň průměrných Vietnamců vysoko pod úrovní ve srovnání s ostatními státy Evropy včetně České republiky. Právě tato ekonomická nerovnováha, životní rozdíly, nezaměstnanost a bída vietnamského venkova jsou důvodem k migraci za prací.
- b) Vývoz pracovní síly – Vietnam je stále zemí s komunistickým režimem. I přesto vláda nebrání v rámci státní politiky svým občanům k vycestování do zahraničí zejména za prací. Pro stát jsou tyto cesty ekonomicky výhodné. Vývoz pracovní síly je umožňován od sedmdesátých let. Země tak řešila vysokou nezaměstnanost a nízkou kvalifikaci svých občanů. Pro zajištění plynulého vývozu pracovní síly byl Ministerstvem práce vytvořen Úřad pro řízení práce v zahraničí, který od roku 1991 vydává licence pro agentury zajišťující nábor zaměstnanců a dohlíží na koordinaci jejich činností. Tato koordinace je zároveň zajišťována zákony, poslední z nich vyšel v platnosti v roce 2007. Zákon požaduje před odjezdem do ciziny absolvování jazykového kurzu, kulturní a odborné profesní školení.
- c) Odchod za příbuznými – velmi častým příběhem odchodu vietnamské rodiny do České republiky je v první řadě odchod muže za prací a později příchod jeho ženy a dětí. Nejedná se ovšem o rozhodnutí jednotlivce. Ve většině případů jde o mladé muže, kteří se svou rodinou skládají veškeré finanční prostředky pro jeho vycestování. Tento krok považují za dlouhodobou návratnost svých investic. Zároveň má velká část čerstvě příchozích Vietnamců na území Česka blízké či vzdálené příbuzné. Dle tradic a zvyků je vietnamská rodina, blízký či vzdálený příbuzný jakýsi závazek. Pouto, které slouží jako příslib poskytnutí zázemí a ochrany.
- d) Studium – mezi další důvod odchodu je pro vietnamské studenty zahraniční studijní pobyt. Tyto pobyty poskytují vše, co studentům ve Vietnamu chybí. Kvalitní vzdělání v oborech, které nejsou ve Vietnamu k dispozici, jazykové znalosti a nové zkušenosti. Mnohé vlády, stejně tak Česká republika, poskytují nadaným

²¹ PECHOVÁ, E., *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*, La Strada Česká republika, o.p.s., 2007

vietnamským studentům stipendia. V České republice existují školy, které podepsaly s vietnamskými partnery smlouvy o přijímání těchto studentů. Většina studentů ovšem přijíždí studovat na vlastní náklady. Jsou založeny na bázi dobrovolnosti. Existují však také případy nedobrovolného odchodu za studiem, tzv. uklízení. Jedná se o praktiky vietnamských rodičů posílající do zahraničí své dospívající děti, na které nemají dostatečný fond volného času či se tyto děti dostaly do různých problémů, například drog. Tyto problémy se ale velmi často přenášejí do prostředí na českých školách.

Obrázek 1 - Vývoj počtu povolení k trvalému pobytu a k jednomu z typů dlouhodobých pobytů/víz u skupiny Vietnamců v letech 2003 - 2010

Zdroj: http://www.migraceonline.cz/doc/Vnitрни_diferenciace.pdf

3. Generace Vietnamců

Předchozí kapitola byla věnována migraci Vietnamců do České republiky v jednotlivých časových obdobích. Význam i historie příchodu vietnamské komunity je velice důležitá, tato kritéria jsou určující pro vytyčení společenských vrstev uvnitř komunity. Je rozdělena na několik skupin, přičemž dělení v návaznosti na dobu příchodu bude pro potřeby této práce určující. Během několika let se nejen u nás, ale v celé Evropě začaly formovat tři skupiny vietnamské komunity: tzv. starousedlíci, porevoluční přichodí a čerstvá vlna migrantů po roce 2000. V následujícím textu budou jednotlivé skupiny popsány.

3.1 Tzv. starousedlíci

Jedná se o skupinu, která přišla v osmdesátých letech. Tato skupina se u nás sama nazývá „xu moc“ tzv. plesniví Vietnamci. S nadsázkou lze říci, že jsou to ti, kteří zde žijí již tak dlouho, až z nich vyrůstá plíseň.²² Tato skupina Vietnamců začala Československo obývat již před rokem 1989. Pro vietnamskou komunitu znamenalo toto období tzv. období zlatého deště – časy obchodního rozmachu. Jejich příjezd byl podmíněn mezinárodními dohodami. Jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole, pro toto období byl typický příjezd převážně studentů středních škol, stážistů, praktikantů a osob pracujících jako dělníci ve velkých podnicích. Jejich cílem byla práce především v odvětvích, které nebyly ve Vietnamu k dispozici. Vietnamci starousedlíci byli v tomto období rozmístěni po celém území Československé republiky, v podstatě tam, kde chyběla pracovní síla. Jednalo se převážně o příhraničí. Ubytování byli na ubytovnách a vzhledem k přísným podmínkám byli odděleni od pracovníků československých. V současné době je pro Vietnamce typický život v seskupení, stejně tak tomu bylo i před rokem 1989. Žili zde ve skupinkách, a pokud zrovna nestudovali či nepracovali, scházeli se se svými blízkými či vzdálenými známými, kteří byli mnohdy ubytováni v jiných částech Československé republiky nebo sháněli a nakupovali zboží, které později odvezli zpátky do Vietnamu. Skupiny vietnamských občanů byly doprovázeny tzv. organizátory či tlumočníky. Tito tlumočníci zřídka kdy nepocházeli z řad Vietnamců, měli proto mnoho zkušeností s úřady a především ovládali český jazyk. Je důležité zmínit, že po zrušení mezinárodních dohod byla tato skupina nucena odjíždět zpět do Vietnamu.

²² *Vlastní poznámka:* Moc znamená plesnivý a xu je výrazovým specifíkem českých Vietnamců, kterému ve Vietnamu nerozumí. Vznikl z českého slova Vietnamců, jehož koncovka byla pro Vietnamce natolik výrazná, že se dle ní začali sami nazývat, dostupné z http://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/Zprava_migrace_Vietnam.pdf

3.2 Porevoluční Vietnamci

Další skupinou jsou nově příchozí Vietnamci v devadesátých letech. Nazývání jsou porevoluční příchozí. Jak bylo zmíněno výše, Vietnamci byli nuceni odjíždět z Československé republiky zpět do Vietnamu. Po roce 1989 se k nám znovu vrací ti, kteří Československou republiku opustili na základě vypovězení mezinárodních dohod. Mezi další nově příchozí vietnamské migrační skupiny patřili Vietnamci ze sousedních zemí, například z Německa nebo Polska. V devadesátých letech přibývaly důvody příjezdu do České republiky. Jedním z nich je následování rodinného příslušníka a druhým získání kvalitního vzdělání a pracovních příležitostí pro vlastní děti. V této době se zde začaly formovat obrovské tržnice, z nichž se stal uzavřený svět vietnamské komunity, jak jej známe dodnes. Jde o drobné obchodníky, původem z chudších oblastí Vietnamu, kteří se k nám stěhují za lepším životem a své cesty vnímají jako rentabilní. Profily těchto migrantů jsou si často velmi podobné. Většinu času tráví prací, češtinu ovládají špatně a chybí zájem se jí učit. Cítí stesk po domově.

Ti, jež se po roce 1989 vrátili zpět do České republiky/Československa, se stali díky svým zkušenostem zprostředkovateli mezi vietnamskou komunitou a českou majoritou. Hovoříme o zakladatelích vietnamského zprostředkovatelského servisu.

V letech 1990 – 1992 započaly reformy českého/československého politického systému a procesu ekonomické transformace. Vytvořeny byly migrační mechanismy, ustaveny byly odpovědné instituce a orgány, migrační procesy byly koordinovány novou legislativou a specifickými programy. Řada Vietnamců v naší zemi využila nových možností podnikání, které se jim toho času otevíraly. Znali zdejší poměry, byli si vědomi nedostatku některého zboží a čerpali ze zkušeností z předchozího pobytu.²³

3.3 Čerstvá vlna migrantů

Na společenství nově příchozích migrantů navázala po roce 2000 třetí skupina, nová vlna migrantů. Jedná se buď o zcela nově příchozí, nebo o Vietnamce narozené na území České republiky. Tato skupina Vietnamců je nejvíce zranitelnou ve smyslu obchodu s lidmi, mezi ostatními Vietnamci z předchozích skupin bývají někdy označováni jako ga – hloupí a naivní.²⁴ Významnou skupinou jsou dnešní vietnamské děti a studenti, kteří se zde

²³ www.e-polis.cz

²⁴ *Vlastní poznámka:* Někdy též označení „slepičí“. Tento hanlivý výraz je rozšířen pouze v některých vrstvách, přesto vypovídá o vnímání této vlny migrantů jistou částí vietnamské komunity. Pro tuto skupinu bývá také používán výraz „thoc“ – zrnka rýže. Volným překladem pak také slovo znamenající „venkované“ a „křupani“. Dostupné z http://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/Zprava_migrace_Vietnam.pdf

již narodili, nebo tu jsou od malička. Skupina nově příchozích a nezkušených se stala pro krajanů s mnoha zkušenostmi jakýmsi byznysem. Díky jazykové bariéře, neznalosti místního prostředí, neznalosti legislativy a nedostatku informací, se stala tato skupina závislá na systému privilegovaných jedinců, jež je formou nátlaku přesvědčují o své nepostradatelnosti. Oblasti, ve kterých je tento byznys nejčastěji využíván, jsou tlumočnické služby, překladatelství, poradenství, právní a ekonomické služby.²⁵

Rok 2004 přinesl pro Českou republiku posun z hlediska dlouhodobé rozvojové spolupráce s Vietnamem. Tohoto roku byla usnesením vlády České republiky VSR uznána jednou z prioritních zemí pro Českou republiku. Znamená to, že Vietnam i nadále zůstává jedním z největších příjemců rozvojové pomoci naší země.

V roce 2005 vlastnilo 95% ekonomicky aktivních Vietnamců české živnostenské listy, což lze charakterizovat pozvolným opětovným rozvojem vzájemných vztahů. Ze statistických dat vyplývá, že se jedná o největší počet oprávnění vydaných jakékoliv cizinecké skupině v naší zemi. I přesto, že uvnitř skupiny rok od roku rostou nároky na zvyšující se životní standard, je málo takových, kteří by se i přes svá úspěšná vysokoškolská studia vydali jinou cestou, než cestou obchodu. Nejrozšířenější obživou vietnamských obchodníků i přes nárůst kamenných obchodů zůstává prodej spotřebního zboží majoritě. Mezi největší překážky pro rozvoj samostatného podnikání bez závislosti na komunitních obchodních sítích zůstává neznalost českého jazyka a podmínek v podnikatelském prostředí České republiky.

Po roce 2006 započala proměna migrační sítě. Do roku 2005 hovoříme o přirozeném nárůstu vietnamských imigrantů. Valná většina měla v České republice příbuzné, jež poskytovali pro nově příchozí útočiště a jakousi jistotu. Příjezdy do České republiky začaly být stavěny na její pověsti ve Vietnamu a na ekonomické situaci. Postupný nárůst byl založen na zapojení nově příchozího člena do podnikání a zároveň zvyšující se porodností. Do roku 2008 však stále se zvyšující poptávka po pracovní síle na českém trhu práce zapříčinila nárůst vietnamské komunity o téměř 20 000 osob. V roce 2007 dle oficiálních statistik bylo na území České republiky 45 964 Vietnamců, o rok později čítala vietnamská komunita 57 660 osob.²⁶

Dnes se Vietnamci, podobně jako ostatní cizinci nejvíce usazují v největších městech, jako jsou Praha a Brno, tedy tam, kde je největší koncentrace lidí spojená s největší kupní silou. Útočiště jim ale také poskytují pohraniční regiony v okolí Ostravy a

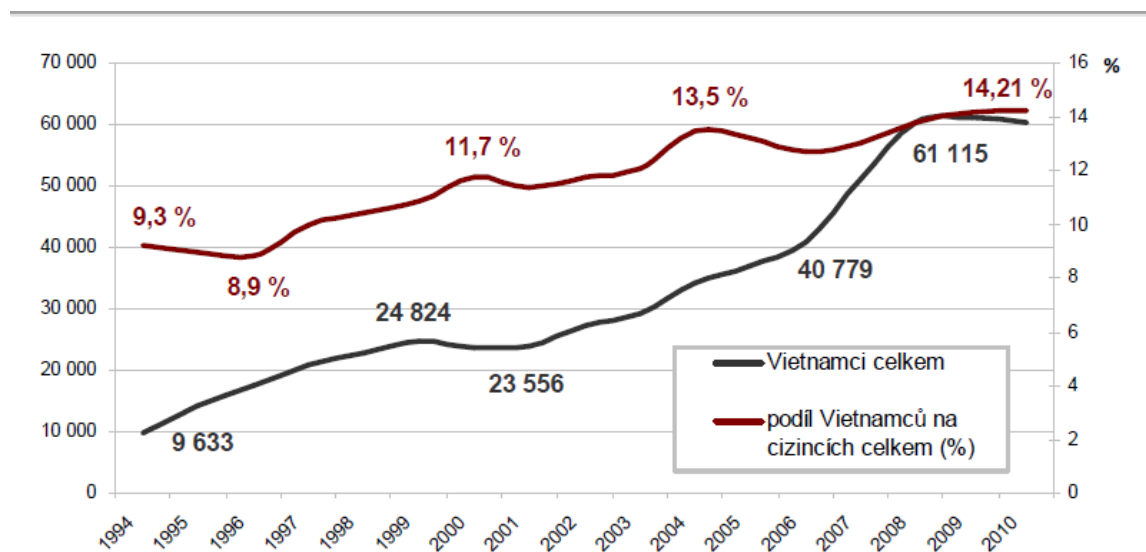
²⁵ MARTÍNKOVÁ, Š., a kol., *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika* (informační příručka Policie ČR), Ministerstvo vnitra ČR, ISBN: 978-80-7312-063-4

²⁶ tamtéž

Chebu, kde se často zaměřují na stánkový prodej turistům.

Žít v Česku a nadále alespoň částečně udržovat některé vietnamské zvyky je mnohdy velmi složité, ale na druhou stranu i velmi praktické. Nehledě na to, že by se vietnamští rodiče zajisté nesmířili, kdyby jejich vietnamské děti uznávaly pouze kulturu českou.

Obrázek 2 - Vývoj počtu Vietnamců v Česku v období 1995 - 2010

Zdroj: http://www.migraceonline.cz/doc/Vnitрни_diferenciace.pdf

4. Vzdělávání vietnamských dětí na českých školách

„V mnoha pražských školách se cizinci původem z Asie stali nedílnou složkou žáků a studentů. Skutečnost, že vietnamští žáci jsou již několik let fenoménem českého vzdělávacího systému, není překvapivé zjištění.“²⁷

Být cizincem jako dítě bývá nelehký úkol i přesto, že děti se obecně lépe přizpůsobují všem životním situacím. Ovšem každý jedinec je od začátku učen svému mateřskému jazyku, který je celým myšlenkovým pochodem a není postaven pouze na slovíčkách poskládaných za sebou. Jedná se o způsob myšlení, jehož pomocí nazýváme věci kolem sebe určitými pojmy. Od svých blízkých se ale neučíme pouze jazyk. Učíme se, jak nejsnáze dosáhnout svých cílů, jak se správně chovat, jak reagovat a podobně. Najednou ovšem přijedeme jinam. Tam, kde způsob myšlení je úplně jiný, jazyk je jiný, pohledy nemluví jasně. Tato adaptace do společnosti je pro každého jedince, i toho nejmenšího, velmi těžkou životní zkouškou.

Jako pozitivní se jeví příliv většího počtu zahraničních studentů na české školy, neboť pobízí hlavně pedagogy k hledání nových pedagogických postupů. Mnoho z pedagogů se obrací na klub Hanoi s žádostí o radu, jak postupovat při nástupu nových vietnamských žáků na české školy z důvodu, aby byl těmto dětem příchod a začlenění do české komunity co nejvíce příjemnější a ulehčen.

„Vietnamský žák ve třídě může být pro ostatní důkazem, že Vietnamci nemusí být jen trhovci, že je vietnamská kultura velmi zajímavá, že na jednu věc se různé kultury mohou dívat jinak, že má vietnamský a český žák mnoho společného i rozdílného, že se ho žáci nemusejí obávat jen proto, že je Vietnamec.“²⁸

Při příjezdu zcela nové rodiny do České republiky je jasná neznalost podmínek pro pobyt, pro práci a stejně tak pro studium. Z tohoto důvodu se od pedagogů očekává povědomí o tom, že taková vietnamská rodina není znala pojmů jako jsou družina, škola v přírodě, třídní schůzky a podobně. Stejně tak neznají podmínky, za jakých vietnamský žák do české školy nastupuje. Učitel by si měl poznamenat jazykový i kulturní vývoj žáka či studenta, jeho věk, místo narození a otázky spojené s jeho předchozím pobytem v České republice, například jak dlouho zde žije, jestli má v rodině příslušníka, jenž ovládá český jazyk, zda v předchozích letech navštěvoval českou školku a další skutečnosti. U hodnocení nově přichozího žáka je pak nutno zvážit například, jak dlouho se český jazyk

²⁷ KOCOUREK, J., PECHOVÁ, E., *S vietnamskými dětmi na českých školách*, [cit.]. H&H. 2007. str. 169 ISBN 80-7319-055-9

²⁸ KOCOUREK, J., PECHOVÁ, E., *S vietnamskými dětmi na českých školách*, [cit.]. H&H. 2007. str. 164 ISBN 80-7319-055-9

učí, od koho se jej učí a jak dlouho se na území České republiky již pohybuje.

Přesto, že do českých škol chodí stále více vietnamských dětí a studentů, stále neexistuje moderní učebnice češtiny pro Vietnamce, která by jim učení nového jazyka usnadnila. Jazyková bariéra je z logiky věci klíčovou. Proto je u nás v mnoha školách využívána možnost žáka neklasifikovat v prvním roce jeho školní docházky, anebo jej klasifikovat pouze slovně či s přihlédnutím na to, že neovládá češtinu jako rodný jazyk. Standardním způsobem v takovýchto případech je umístění žáka či studenta do nižšího ročníku. Tím se na jednu stranu komplikuje socializace žáka v kolektivu svých vrstevníků, na druhou stranu ovšem dostává alespoň čas pro „rozkoukání se“.

Jelikož je vietnamská komunita odjakživa uzavřená a odmítá učení se českého jazyka, přizpůsobování se zvykům a tradicím, dochází k velmi neblahým důsledkům – výchovným, citovým i praktickým. Vietnamské děti se totiž od mala těmto podmínkám v České republice přizpůsobují, v podstatě musí, kdežto jejich starší generace nikoli. Z toho důvodu vietnamští rodiče pociťují, že jejich děti začínají ztrácet svou původní kulturní identitu. To má za následek, že si vietnamsky hovořící rodiče přestávají rozumět s dětmi mluvícími často pouze česky. I z tohoto důvodu se vietnamské děti znovu začínají v České republice učit vietnamsky. Nově příchozí cizince - Vietnamce, kteří však česky téměř neumí, je naopak dobré rozsadit mezi české spolužáky, čímž upírají pozornost právě na český jazyk, ztrácejí zábrany a mluvení českým jazykem se pro ně stává přirozené.

Avšak na první pohled kulturní a biologická či částečně jazyková bariéra není pro žáky, studenty, rodiče a učitele jediným problémem, který by měli překonávat. Mohou se zde projevit bariéry vyplývající z jejich rozdílného tradičního komunikačního stylu. Aniž by si byl kdokoli vědom, může nastat situace, kdy český žák vietnamského studenta či rodiče nechtěně urazí či poníží. K tomu, aby nedocházelo k již zmíněným situacím, lze zabránit seznámením se s vietnamskými zvyky, chováním a jednáním. Jedním z nich je například pohled do očí. Zatímco v České republice se považuje sklápění či odvrácení očí při hovoru za projev neúcty, lhostejnosti a nezájmu, ve Vietnamu se jedná naopak o projev slušného a skromného chování. Význam úsměvu představuje podobný problém. Ve Vietnamu se úsměvem nevyjadřuje jen radost, ale i smutek, stesk, rozhořčení, omluva nebo jiný pocit nepříjemné situace. Tím jsou na děti kladeny zvýšené psychické nároky. Děti mnohdy svým rodičům nepřekládají jen jazyk, ale jsou nuceni vysvětlovat také chování učitelů a spolužáků.

Pokud se chtějí učitelé bavit s vietnamskými rodiči o soukromých problémech či vzdělávání dítěte, musejí být trpěliví a vyčkat, aby se mezi nimi vytvořil vztah vzájemného

respektu. Dát najevo, že jim na schůzce opravdu záleží. Pokud by vietnamští rodiče pocítovali cokoliv jiného, ústní dohoda by měla jen malý zlomek šance na její dodržení.

„Interkulturní setkávání zpočátku vyžaduje vyšší nároky na výdrž a zdrženlivost zúčastněných osob, s trochou dobré vůle se ale dá vše vysvětlit a situace migrantů usnadnit.“²⁹

Děti jsou svými rodiči silně motivovány ke studiu, což je zdánlivě paradoxní vzhledem k práci, jakou většina vietnamských rodičů vykonává. Rodiče vietnamských dětí si jsou vědomi, že jejich děti mohou dosáhnout mnohem lepších výsledků, pokud budou ovládat český jazyk, který je nezbytný pro běžný život, integraci do české společnosti i orientaci v legislativě. Vietnamskými rodinami i společnostmi je vietnamským dětem vštěpována důležitost učení se, proto je dnes patrná obecně větší motivace vietnamských dětí oproti českým.

Válečný stav, sociální situace a ekonomická situace ve Vietnamu zapříčinily nedostupnost vzdělání. Studijní disciplína vietnamských žáků je na velmi vysoké úrovni, což lze vnímat jako hodnotu vzdělání danou vietnamskou kulturou.

4.1 Inkluzivní škola

„Inkluzivní škola přijímá všechny děti bez ohledu na jejich sociální situaci, vyznání, rodinnou konstalaci, postižení, rasu, příslušnost k menšině a vzdělává je individuálně podle jejich potřeb. Existence různorodosti je přitom vnímána jako obohacení a přínos.“³⁰

Inkluzivní školy se zaměřují na začleňování studentů - cizinců do českého vzdělávání. V těchto typech škol mají učitelé za úkol bez ohledu na zdravotní stav či kulturní znevýhodnění vzdělávat studenty společně a jejich znevýhodnění vyrovnávat. Smyslem je přizpůsobení školy potřebám studenta. Inkluzivní vzdělávání je založeno na svých principech. Běžnou praxí je využívání pomoci asistentů pedagoga, úprava či redukování učiva nebo asistence handicapovaným žákům. *„Odpovídá na podněty všech svých žáků s ohledem na jejich konkrétní vzdělávací potřeby a optimálním způsobem rozvíjí jejich individuální možnosti.“³¹*

V případě studentů vietnamské národnosti se jedná o proces osvojování českého jazyka tak, aby mohli komunikovat a zároveň mohli přistupovat k učivu v dané

²⁹ KOCOUREK, J., PECHOVÁ, E., *S vietnamskými dětmi na českých školách*, [cit.]. H&H. 2007. str. 163 ISBN 80-7319-055-9

³⁰ HÁNA, F., *Co je inkluzivní vzdělávání* [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z <<http://www.inkluzivni-vzdelavani/inkluzivni-vzdelavani>>

³¹ Meta, o.p.s., *Inkluzivní škola*, portál zaměřený na začleňování žáků cizinců do českého vzdělávacího systému [online]. [cit. 2015-04-016]. Dostupné z <www.inkluzivniskola.cz>

komunikační úrovni.

4.2 Inkluzivní výuka

Inkluzivní vzdělávání je vyjádřeno mnoha definicemi. Jedna z nich míní inkluzivním vzděláváním takové uspořádání klasické školy, které umožňuje poskytnout všem dětem bez ohledu na jejich individuální rozdíly adekvátní vyučování, aniž by záleželo na druhu speciálních potřeb, které jsou k výuce potřeba, ani na úrovni výkonu jednotlivých žáků.³²

Dále je inkluzivní vzdělávání definováno jako „*spravedlivý a rovný přístup ke vzdělávacím příležitostem pro všechny děti bez výjimky. Je kladen důraz na solidaritu, pospolitost, spolupráci a vzájemnou pomoc, spoluúčast na vlastním rozvoji, učení prostřednictvím podnětného prostředí a kvalitních učebních situací.*“³³

Inkluzivní výuka je základním a také nejvyšším předpokladem pro začlenění studentů se speciální výchovnou péčí do vzdělávacího proudu. Studenti – cizinci, jsou díky svému znevýhodnění ohroženi vyloučením z výuky, ale i ze společnosti svých vrstevníků. Avšak díky působení asociací lidských práv, rodičovských a mezinárodních organizací, se inkluzivní výuka nabízí jako nejvhodnější alternativa speciálního školství.

Školská zařízení jsou v tomto směru nejen místem pro vzdělávání a získávání dovedností. Poskytují prostor pro morální chování a nácvik sociálních dovedností.

Děti bez speciálních potřeb jsou vedeny k tomu, aby se uměly chovat, komunikovat a pracovat se spolužáky, kteří speciální potřeby mají. „*Je třeba, aby byly vedeny ke vnímání, porozumění a toleranci. Na druhou stranu děti s vývojovými poruchami potřebují porozumět tomu, jak se mají chovat ve skupině spolužáků či studentů dětí bez speciálních potřeb.*“³⁴

Inkluzivní výuka má kulturně inkluzivní obsah. Znamená to, že používá takové učivo, jehož osvojení nebrání žádné kulturně podmíněné odlišnosti žáků. Na druhou stranu se snaží využít přítomnosti takového studenta, aby ostatní obohatil o zkušenosti či vědomosti. Rámcovým vzdělávacím programem je specifikováno učivo, které by měli studenti absolvovat. Pokud jsou ovšem tyto nároky rozdílné, učivo by mělo být za

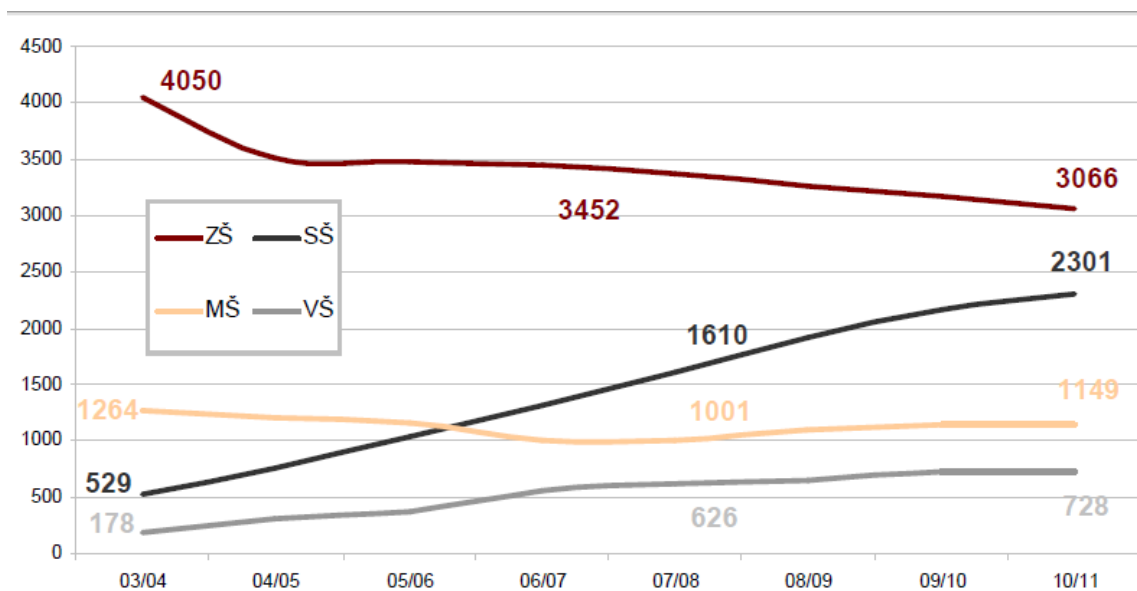
³² LEBEER, J., (ed.) a kol. *Programy pro rozvoj myšlení dětí s odchylkami vývoje*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-103-4

³³ Meta, o.p.s., *Inkluzivní škola*, portál zaměřený na začleňování žáků cizinců do českého vzdělávacího systému [online]. [cit. 2015-04-16]. Dostupné z <www.inkluzivniskola.cz>

³⁴ *Inkluzivní vzdělávání*, [online]. [cit. 2015-04-16]. Copyright © 2002-2012 <Dostupné z www.dobromysl.cz>ISSN 1214-2017

jakýchkoliv okolností přizpůsobováno možnostem každého ze studentů.³⁵

Obrázek 3 - Vietnamští žáci a studenti na českých školách v letech 2003 - 2011

Zdroj: http://www.migraceonline.cz/doc/Vnitřní_diferenciace.pdf

³⁵ Meta, o.p.s., *Inkluzivní škola*, portál zaměřený na začleňování žáků cizinců do českého vzdělávacího systému [online]. [2015-04-016]. Dostupné z <www.inkluzivniskola.cz>

5. Integrace Vietnamců

„Integrace cizinců je proces umožňující cizincům postupně se začlenit do české společnosti. Cílem integrace je oboustranně přínosné nekonfliktní soužití cizinců a majoritní společnosti.“³⁶

Integraci cizinců, v tomto případě Vietnamců, lze vnímat jako proces, v němž dochází ke sjednocování domácího obyvatelstva s přistěhovalci do jedné společnosti. Integrace je zřejmě nezbytná pro soužití Vietnamců s majoritní společností. Měla by probíhat oboustranně, to znamená, jak ze strany cizinců, tak i státu. Stát by měl vyjít vstříc nabídkou pomoci. Je zřejmé, že Vietnamci nemigrují do České republiky proto, aby poznali a zkusili něco nového. Přicházejí hlavně z důvodu vidiny materiálního zisku. Potřebují uživit rodinu, finančně zabezpečit děti a přitom se ještě postarat o rodiče, kteří s nimi většinou v České republice nežijí. Výrazným rysem pro Vietnamce žijící v České republice je izolovanost a uzavřenost. To vše je způsobeno jazykovými bariérami, velkým pracovním nasazením i kulturní odlišností.

Neméně důležité je ovšem i to, jak Vietnamci tráví svůj volný čas. Zda se ve svém volném čase setkávají s příslušníky majority či nikoli, zda navazují bližší kontakty například v oblasti partnerských vztahů, ale i v rámci vrstevnických skupin zejména u dětí školního věku. V pracovním i soukromém životě je významným prointegračním faktorem pro Vietnamce český jazyk, jeho znalost a používání.

Nepochybně důležitým faktorem je spokojenost Vietnamců se životem v České republice, a to s politickou situací, ekonomickou, hospodářskou, bytovou, pracovní, se situací v oblasti vzdělávání, zdravotní péče, sociálních jistot a podobně. Existence předsudků a stereotypů, který má k Vietnamcům český národ, ale též, které oni mají k nám, integraci významně komplikuje. Tento faktor vychází z rozdílného sociokulturního prostředí, do nějž spadá etnické, jazykové, náboženské kulturní a společenské prostředí.

Integraci Vietnamců do naší společnosti usnadňují organizace, které mají možnost u nás využívat. Jednou z mnoha organizací, která napomáhá Vietnamcům žijícím v České republice, je například Klub Hanoi nebo Lače Čhave. Tyto organizace a jejich činnosti jsou popsány v navazující podkapitole.

³⁶ *Integrace cizinců*, [online]. [cit. 2015-04-16]. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/cs/1278>>

5.1 Organizace zabývající se integrací cizinců

Jedná se o organizace pomáhající cizincům žijícím v České republice v integraci do naší společnosti. Napomáhají s plynulým přechodem do nového prostředí, zabývají se problematikou cizinců a podnikají kroky, které zabezpečují dodržování práv menšin, napomáhají při shánění práce, bydlení a podobně.

5.1.1 Klub Hanoi

Klub Hanoi je od roku 2004 občanským sdružením, které vzniklo z bývalého spolku studentů vietnamistiky na Univerzitě Karlově. Pořádají integrační kurzy pro vietnamské posluchače, kde mohou získat základní povědomí o českých zákonech a institucích, mohou se zde zdarma učit českému jazyku, je jim poskytováno poradenství s problémy týkající se pobytu, v oblasti bydlení, shánění českých odborníků, vzdělávání dětí, a podobně. Využít nabídku již zmíněných i mnoha dalších služeb mohli všichni a zcela zdarma díky projektu Integrační vzdělávání vietnamských migrantů, který realizovala společnost InBIT Česká republika s.r.o. Projekt byl financován z Evropského sociálního fondu. Dne 30. 4. 2012 bylo rozhodnuto valnou hromadou o zrušení této společnosti likvidací. Zanikla k 13. 2. 2013 a doposud nebylo na její činnost navázáno.³⁷

Klub Hanoi je občanské sdružení, jehož členem může být kdokoliv, kdo se zajímá o Vietnam, jeho historii, kulturu, tradice a o život vietnamské komunity v České republice. Propagace vietnamské kultury a integrace Vietnamců do společnosti s důrazem na zachování jejich kulturní identity je hlavním cílem tohoto sdružení. Mimo jiné také šíří informace o Vietnamu jako takovém, jejich kultuře a snaží se prosazovat princip rovného přístupu a rovných příležitostí pro Vietnamce žijící v České republice. Mimo jiné provozuje poradenství a to právní, emailové, telefonické i osobní.³⁸

5.1.2 Lačhe Čhave

Další organizací, zabývající se integrací cizinců včetně Vietnamců, je občanské sdružení Lačhe Čhave. Jedná se o neziskovou organizaci. Jejím posláním je podpora dětí a mládeže, podpora klientů při zvládání nepříznivých životních situací, navázání a udržení kontaktů, prevence a snižování sociálních rizik, podpora při vzdělávání klientů, jazykové bariéry, zvyšování sociálních schopností a dovedností a mnoho dalšího.

Občanské sdružení Lačhe Čhave provozuje klub Rozhledna. Tento klub je klubem

³⁷ Výpis z obchodního rejstříku, [online]. [2015-05-01]. © 2000 - 2015 Peníze.cz, dostupné z <http://rejstrik.penize.cz/27451054-inbit-ceska-republika-s-r-o-v-likvidaci> ISSN 1213-2217

³⁸ Klub Hanoi, [online]. [2015-05-01]., dostupné z <www.klubhanoi.cz>

nízkoprahovým, se sídlem na Praze 12. Nabízí sociální i volnočasové služby. Mezi sociální patří například poradenství, doučování v klubu i v rodinách, situační a krizová intervence, doprovod do zařízení návazné péče, informační servis a práce s blízkými osobami. Mezi volnočasové aktivity klubem nabízené patří například sportovní, hudební, výtvarné či divadelní aktivity, dále jednodenní výlety, společenské hry, návštěvy kulturních akcí, tábory, přednášky, projekce filmů na přání a mnoho dalšího.

Dalším klubem, jenž provozuje občanské sdružení Lače Čhave, je klub Domino. Tento klub se dříve nacházel na Praze 4 v ulici Libušská, v budově SAPA, ale od roku 2012 sídlí v ulici Smolkova na Praze 12. Je to klub sociálně aktivizační činnosti pro rodiny s dětmi. Nabízejí dopolední programy pro, provozují taneční a hudební soubor, pořádají akce pro děti do šesti let, připravují děti pro vstup do prvních tříd, provozují klub maminek a vyučují práci na PC a angličtinu pro rodiče na mateřské dovolené. Otevírací doba je pouze v pondělí od devíti do třinácti hodin - návštěvu mimo otevírací dobu je možno předem domluvit či objednat.³⁹ Lače Čhave dále nabízí bezplatné tlumočení cizincům či doučování.

5.1.3 Centrum pro integraci cizinců

Mezi neziskové organizace patří CIC. Toto občanské sdružení bylo založeno v červnu roku 2003. V dubnu 2004 zahájilo svou činnost projektem pro Prahu a druhým projektem s rozšířením pro celou Českou republiku. Projekty se týkaly poskytování poradenství azylantům a cizincům, především znevýhodněným zdravotním stavem a věkem. Na jejich základě CIC zahájilo svou činnost, ale postupně rozšířil své aktivity i na další skupiny cizinců. Začalo nabízet další druhy služeb a postupně se rozrostlo i po personální stránce. V současnosti se se svou účastí na různých meziresortních komisích, výborech nebo pracovních skupinách snaží prosadit i něco ze svých ideových východisek. V současné době působí na celém území Čech a v kraji Vysočina. Posláním této organizace je pomáhat imigrantům stát se našimi spoluobčany.

„Vizí CIC je společnost, která má vytvořená pravidla a mechanismy umožňující začleňování nově příchozích bez nutnosti jejich specifické nebo nadstandardní ochrany a podpory.“⁴⁰

Centrum pro integraci cizinců nevnímá nově příchozí klienty jako příslušníky různých etnicky, rasově či nábožensky definovaných skupin, ale bere je jako individuální

³⁹ Lače Čhave, [online]. [2015-05-01]., dostupné z <www.lache-chave.cz>

⁴⁰ Centrum pro integraci cizinců, *Naše poslání* [online]. [cit. 2015-05-13]., dostupné z <<http://www.cicpraha.org/cs/o-nas/nase-poslani.html>>

jedince ve společnosti. Klade důraz na individuální přístup, zodpovědnost a svobodné rozhodování každého klienta přijmout a respektovat hodnoty společnosti, práva a povinnosti z nich vyplývající, a také se zaměřují na sociální služby a vzdělávání cizinců, kteří tu přinejmenším dlouhodobě žijí. Základními hodnotami jsou například rovnoprávnost mužů a žen, respektování zákonů České republiky i Evropské Unie, či respekt k demokratickému zřízení, ústavě a listině základních lidských práv a svobod.

„Cílem CIC je ovlivňovat celkové společenské a legislativní prostředí tak, aby bylo pro imigranty mnohem přístupnější, spravedlivější a aby více podporovalo jejich společenskou participaci a integraci.“⁴¹ Snaží se napomáhat imigrantům v procesu integrace do české společnosti prostřednictvím sociálních služeb, vzdělávacích i dalších aktivit. Tyto služby se nadále snaží rozvíjet v souladu s potřebami imigrantů.

V současné době probíhá projekt Společný kraj – S cizinci jako s našinci. Tento projekt je podpořen Evropským fondem pro integraci státních příslušníků třetích zemí a Ministerstvem vnitra České republiky, probíhá od 1. 7. 2014 do 30. 6. 2015. *„Projekt je zaměřen na rozvíjení spolupráce mezi poskytovateli služeb cizincům ve Středočeském kraji a zástupci obcí zapojenými do integrace cizinců na místní úrovni, mezi místními institucemi i rodinnými centry s cílem efektivního a aktivnějšího zapojení majority v této oblasti.“⁴²*

5.2 Státní integrační program (SIP)

Primárním cílem Státního integračního programu je pomoc azylantům v rámci začlenění do společnosti. Jedná se o oblasti při zajištění bydlení, učení se českému jazyku a uplatnění se na trhu práce. Mezi sledované hodnoty patří naplňování cílů Státního integračního programu v oblasti bydlení, zaměstnanosti a volnočasových aktivit. *„Samozřejmě nejde jen o to mít práci, ale také o to, o jakou práci jde (jaký má společenský status), zda při ní dochází k běžným kontaktům mezi příslušníky vietnamské menšiny a příslušníky české většiny.“⁴³*

Činnost programu započala v roce 1994 a jedná se o jedinou státem aplikovanou integrační politiku v České republice, zaměřující se na cizince, kterým Česká republika udělila mezinárodní ochranu.⁴⁴ Stát touto cestou vstupuje do problematiky týkající se jazykového vzdělávání cizinců, upravenou zákonem č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění

⁴¹ Centrum pro integraci cizinců, *Naše poslání* [online]. [cit. 2015-05-13]., dostupné z <<http://www.cicpraha.org/cs/o-nas/nase-poslani.html>>

⁴² Centrum pro integraci cizinců, *S cizinci jako s našinci* [online]. [cit. 2015-05-13]., dostupné z <<http://www.cicpraha.org/cs/projekty/spolecny-kraj-s-cizinci-jako-s-nasinci.html>>

⁴³ Brouček, S., *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR*, [cit. 2015-05-15]., 2003, Praha

⁴⁴ *Státní integrační program* [online]. [cit. 2015-05-15]., dostupné z <<http://czechkid.cz/si1220.html>>

pozdějších předpisů, paragraf 68-70.⁴⁵

Tyto paragrafy jsou zaměřené na pomoc azylantům při začlenění do společnosti, zajištění bydlení a vytvoření předpokladů pro získání znalostí českého jazyka. Realizaci mají na starosti Krajské úřady, Ministerstvo školství, Ministerstvo mládeže a tělovýchovy a to vždy formou bezplatnou.

„Při jeho realizaci hrají také roli i nestátní neziskové organizace, jako například Poradna pro integraci (PPI), Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE), Centrum pro integraci cizinců (CIC), Sdružení pro integraci a migraci (SIMI), Charita Česká republika, Diakonie Českobratrské církve evangelické (DČCE), Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU) nebo InBáze Berkat. V neposlední řadě se na něm podílejí i města, obce a majitelé domů a bytů.“⁴⁶

V oblasti bydlení se od počátku existence (rok 1994) do dnešní doby dočkal program mnoha zásadních změn. Původně šlo pouze o jednu variantu, kdy měli azylanté možnost získat nájemní byt, který je v majetku obce, s finanční pomocí od státu. Ve druhé variantě mají azylanté možnost získat od státu příspěvek na úhradu nájemného, třetí varianta pak umožňuje provádět úhrady pobytů v zařízeních poskytující sociální služby. Pro azylanty existují v České republice čtyři střediska, poskytující dočasné ubytování v tzv. azylových integračních střediscích. Jedná se o zařízení Ministerstva vnitra a nacházejí se v Jaroměři, Brně, Ústí nad Labem a České Lípě. Tato střediska jsou vybavena samostatnými bytovými jednotkami a slouží pro dočasné ubytování. V rámci tohoto pobytu se azylanté věnují vyhledávání míst pro trvalý pobyt, výuce českého jazyka a zvyšování kvalifikace pro budoucí zapojení se do pracovního procesu.

V oblasti získání znalostí českého jazyka se jedná o zajištění bezplatné výuky českého jazyka pro azylanty a osoby s doplňkovou ochranou (což je nižší forma mezinárodní ochrany ve srovnání s azylem). Na tento kurz činí časová dotace 400 hodin. Azylanté a osoby s doplňkovou ochranou by měli být schopni po absolvování výuky dosáhnout komunikační úrovně, která odpovídá popisu referenční úrovně B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a popisu jednotlivých úrovní pro češtinu. Pro dosažení této úrovně musí azylant absolvovat 560 výukových hodin. Referenční úroveň B1 v praxi odpovídá porozumění běžným tématům, na které narazí cizinec například v práci, ve škole, na úřadech či při volnočasových aktivitách.

Dosažená úroveň znalostí je ověřena standardizovanou závěrečnou zkouškou a

⁴⁵ Předpis č. 325/1999 Sb., *Zákon o azylu* [online]. [cit. 2015-05-13]., dostupné z <www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>

⁴⁶ *Státní integrační program* [online]. [cit. 2015-05-15]., dostupné z <<http://czechkid.cz/si1220.html>>

úspěšný absolvent obdrží osvědčení o dosažené úrovni. Azylanté, kteří jsou ve státním integračním programu, užívají učební materiály a potřeby vyvinuté speciálně pro tento účel. Jde o učební sadu Čeština pro azylanté a cizince A1, A2, B1, Sociálně-kulturní minimum a Sociálně právní minimum pro azylanté a osoby používající doplňkové ochrany. Účast ve Státním integračním programu je dobrovolná, ale pokud už do něj azylant nebo osoba s doplňkovou ochranou vstoupí, jsou pro něj pravidla SIP závazná.

Závěrem lze říci, že SIP je opatření, které by mělo pomáhat při integraci azylantů do naší české společnosti a působit jako prevence proti jejímu vyloučení, vytváření cizineckých enkláv potencionálně působících jako rozbroj mezi majoritou a imigranty. „*Jeho limitujícím faktorem je, že v oblasti výuky jazyka a bydlení funguje pouze s velkými problémy a hlavně opomíjí další oblasti, které jsou pro integraci klíčové. Jsou to například pomoc se zajištěním zaměstnání, slučování rodin, nabývání občanství nebo přístup k důchodovému systému apod.*“⁴⁷

5.3 Koncepce integrace cizinců

Koncepce integrace cizinců je ucelený dokument přijatý usnesením vlády ČR ze dne 11. prosince roku 2000 č. 1266. „*Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců byla přijata usnesením vlády ČR ze dne 8. února roku 2006 č. 126*“. Vychází ze zásad koncepce integrace cizinců na území České republiky z vnitrostátní právní úpravy postavení cizinců v jednotlivých oblastech integrace cizinců a z mezinárodních dokumentů v dané oblasti.“⁴⁸

V souladu s naplňováním Koncepce integrace cizinců je zapotřebí zapojit do programů mnoho resortů a dalších partnerů, z čehož vyplývá skutečnost, že integrace cizinců do společnosti je komplexní problematikou na všech úrovních a prolíná mnoho oblastí. Mezi oblasti, které jsou v Koncepci primárně řešeny, jsou cílová skupina, koordinace politiky integrace v gesci Ministerstva vnitra, priority integrace cizinců, činnost obcí, krajů a nestátních neziskových organizací a informace o cizincích a pro cizince. Zpráva o realizaci Koncepce je každoročně předávána vládě a od roku 2011 je veřejně vyvěšována na stránkách Ministerstva vnitra. Při realizaci a naplňování cílů Koncepce se Vláda České republiky a další zainteresované orgány řídí zásadami Koncepce integrace cizinců na území České republiky.

Mezi zainteresované orgány patří Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo práce a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo

⁴⁷ Státní integrační program [online]. [cit. 2015-05-15]., dostupné z <<http://czechkid.cz/si1220.html>>

⁴⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Koncepce integrace cizinců na území ČR [online]. [cit. 2015-05-15]., dostupné z <www.mvcr.cz> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky

kultury a mnoho dalších partnerů. Koncepce integrace cizinců analyzuje ukazatele integrace, definuje bariéry integrace a stanovuje záměry spojené s politikou integrace cizinců. Odpovědnost za realizaci této politiky je pod záštitou Ministerstva vnitra, konkrétní opatření jsou každoročně definovány v *„Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití.“*

Základní cílovou skupinou, pro kterou je Koncepce integrace cizinců zaměřena, jsou *„občané třetích zemí pobývající legálně na území ČR, kteří nejsou žadateli ani poživateli mezinárodní ochrany a ve výjimečných případech také občané Evropské Unie.“*⁴⁹ Pro takto definovanou cílovou skupinu slouží jako nástroj opatření Státního integračního programu. /viz podkapitola 5.2/ Cílovou skupinou ovšem nejsou pouze občané třetích zemí, jako menšina v dané zemi. Cílovou skupinou pro integraci je také majoritní společnost. Ministerstvo práce a sociálních věcí podniká kroky, tzv. integrační mainstreaming. Tento termín znamená, že otázky spojené s integrací prostupují do všech politik, které více či méně ovlivňují život cizinců.

Politika integrace cizinců je nedílnou součástí legální migrační politiky a je tedy pochopitelné, že se musí na vývoj migrace reagovat, proto hovoříme o jakési koordinaci politiky. Politika cizinců je koordinována pro podporu začlenění do společnosti těch cizinců, kteří žijí v České republice zemi legálně, dále je pak zaměřena na prevenci případných problémů v oblasti imigračních komunit a jejich vztahu s majoritou. Cílem je především předcházet sociálnímu vyloučení osob, předcházet vytváření uzavřených komunit a neméně důležitému rysu cizinců, společenské izolaci. Pro stát je důležité, aby docházelo k harmonickému a nekonfliktnímu soužití všech osob žijících v České republice.

Politika integrace cizinců je založena na principech, kterými jsou: praktická spolupráce všech, která mohou přispět k plynulému průběhu migrace, efektivita a odstraňování integračních bariér, jasné, podložené a uchopitelné výsledky procesu integrace, s tím spojené zvýšení informovanosti všech zainteresovaných aktérů a spolupráce s obcemi a regiony. V rámci této politiky jsou vytyčeny priority integrace cizinců a hlavní zásady Koncepce integrace cizinců. Mezi priority patří především opatření, sloužící jako klíčové předpoklady pro úspěšnou integraci. Mezi tato klíčová opatření patří znalost českého jazyka, soběstačnost cizinců z ekonomického hlediska, orientace ve společnosti a základních zákonech a vzájemné vztahy mezi cizinci a majoritní

⁴⁹ USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 9. února 2011, č. 99, *Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců – Společné soužití* www.mvcr.cz

společností.⁵⁰

Jelikož je Koncepce založena i na patnácti významných zásadách, bude stručně zmíněno, na čem jsou tyto zásady postaveny:⁵¹

- Založeno na principech rovného přístupu a příležitosti.
- Imigrační komunity jsou chápány jako komunity obohacující stávající společnosti a jako plnohodnotní partneři sloužící k utváření multikulturní společnosti.
- Vztahy mezi komunitami zahrnují vztahy v domácí komunitě, v imigračních komunitách i vzájemné vztahy mezi nimi.
- V rámci integrace a rozvoje vztahů ve společnosti je politika vlády směřována k utváření legislativně-právních podmínek a zajištění ochrany související se základními lidskými právy.
- Imigrace je chápána jako přirozený důsledek migrace, je komplexním jevem vyplývajícím z politických, právních, náboženských a společenských aspektů.
- Principem politiky vlády je převzetí odpovědnosti týkající se vytváření příležitostí a podmínek, jež umožňuje spravedlivou participaci ve společnosti. Imigranti mají možnost podílet se rovně a svobodně na hospodářském i společenském životě, ale zároveň mohou svobodně zachovávat vlastní náboženskou a kulturní identitu.
- Politika vlády je založena na zásadě nediskriminace, sounáležitosti a vzájemného respektu.
- Musí vytvářet sociální, ekonomické, organizační i administrativní podmínky pro integraci cizinců a jejich začlenění do společnosti, na trhu práce, ve zdravotní i sociální sféře.
- Mezi další zásadu patří úzká spolupráce s příslušnými národními i mezinárodními vládami, nevládními organizacemi a dalšími orgány.
- Příprava Koncepce je koordinována Ministerstvem vnitra v úzké spolupráci s příslušnými resorty, orgány státní správy i samosprávy i nevládními organizacemi.
- Orgány územní samosprávy se musí podílet na tvorbě a realizaci Koncepce a politiky státu.
- Pro aktivní účast při integraci cizinců se vláda podílí, podporuje vznik a činnosti

⁵⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, *Koncepce integrace cizinců na území ČR* [online]. [cit. 2015-05-15]., dostupné z <www.mvcr.cz> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky

⁵¹ VLÁDA ČR, *Zásady koncepce integrace cizinců na území ČR*. [online]. [2015-05-15]., dostupné z <http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/C0665259AEE14CA4C12571B6006D8A70>

nevládních organizací, sdružení imigrantů i církevních a charitativních organizací a to nejen při vytváření podmínek, ale i po finanční stránce.

- Vláda usiluje o to, aby byl veřejnosti podáván reálný mediální obraz o vztazích v rámci jednotlivých komunit. Neexistuje veřejná diskriminace.
- Realizace Koncepce probíhá dle předem stanoveného a schváleného harmonogramu v jednotlivých etapách.
- Realizace Koncepce je financována ze státního rozpočtu České republiky.

Koncepce integrace cizinců je každoročně pod záštitou Ministerstva vnitra aktualizována. Zároveň podniká nové aktivity, mezi nejaktuálnější patří pro rok 2014 nová aktualizovaná Koncepce, která vychází z „*Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2014.*“ Mezi další kroky patří spuštění nové webové stránky „*Vítejte v České republice*“. Projekt je zaměřen na nově příchozí cizince, kterým je umožněno zúčastnit se adaptačně-integračního kurzu. Cílem je poskytnout cizincům základní informace pro samostatnou a soběstačnou orientaci v české společnosti. Tento projekt Ministerstvo vnitra spolufinancuje a plně podporuje. Webové stránky „*Vítejte v České republice*“ provozuje Slovo 21, s. r. o. Samotné Ministerstvo vnitra spustilo portál *imigračníportál.cz*, sloužící jako rozcestník pro cizince a odbornou veřejnost. V současné době musí cizinec usilující o práci žádat o povolení k zaměstnání a povolení k pobytu na dvou místech. Novela zákona z roku 2014 udává, že takovýto občan dostane jakési duální pobytové povolení – zaměstnaneckou kartu, čímž bude pro cizince jednodušší získat povolení k práci v České republice.⁵²

⁵² Aktivita ministerstva vnitra ČR v oblasti integrace cizinců [online]. [2015-05-15]., dostupné z <<http://www.cizinci.cz/index.php/projekty/mv>> © Cizinci v České republice 2015

6. Specifika života vietnamské komunity v České republice

Vietnamci, sídlící v Jihovýchodní Asii, mají oficiální název etnika Kinh. Za příslušníky této komunity se považují občané České republiky, kteří se hlásí k vietnamské národnosti, a občané Socialistické republiky Vietnam, kteří mají v České republice krátkodobý či dlouhodobý (trvalý) pobyt. Z velké části si migranti byty pronajímají, bydlí u svých známých, anebo z malé části mají vlastní bydlení či využívají azylových domů. Největší část ze svých příjmů dávají především za nájemné a vzdělání pro děti.

V nové zemi vidí Vietnamci možnost zlepšení své ekonomické situace. S určitostí se dá říci, že nemigrují kvůli touze po změně kulturního prostředí.

Velmi významnou skupinou Vietnamců žijících v České republice jsou dnešní děti a studenti, kteří se zde narodili nebo tu jsou od malička. Bezesporu mohou ovlivnit vzájemné vztahy s majoritou.

Majitelé velkoobchodů, kteří jsou většinou hlavou vietnamské komunity, poskytují pronájmy menším prodejcům, kde provozují restaurace, kasina, herny a podobně. V případě velkoobchodů se dá říci, že jde o jakási města ve městech. Vietnamci odtud nemusí vůbec vycházet. Najdou zde prodejny s asijskými potravinami, právníky, kadeřníky, banky, restaurace, lékaře, školu, školku a mnoho dalšího. Jedním z takovýchto „měst ve městě“ je SAPA⁵³ – centrum obchodu, služeb, ale také vzdělávání a kultury. Areál se nachází na Praze 4 a rozkládá se na 250 000 m². V areálu se nachází, škola, školka, škola bojových umění, jazyková škola, lékaři, buddhistický chrám, redakce a vydavatelé vietnamských časopisů, pojišťovny, pobočka DHL, mnoho restaurací, kulturní sály, řada firem, obchodů a velkoobchodů. /viz příloha č. 2 – 5/ Sapa má i svou vlastní policii. Tím pádem se někteří vůbec nemotivují k tomu, aby se učili česky a vůbec všeobecně, aby pochopili české prostředí. Většina Vietnamců přišla do České republiky s plánem návratu po několika letech. Jistým specifikem je tedy i život v určitém provizoriu. Toto provizorium má za následek podpoření myšlenek, že vzájemná odlišnost Vietnamců a české majoritní společnosti je příliš velká.

Většina Vietnamců žije v České republice v hodně náročných poměrech. Mají dlouhé pracovní doby i práci sedm dní v týdnu. Podnikatelé většinou prodávají dovezené zboží, které nakoupili levně. Provozují večerky, potraviny, drogerie, ovoce a zeleninu, tabák a také lihoviny. Zajisté jsou v České republice nepřehlédnutelným fenoménem jejich

⁵³ SAPA Praha, obchodní a kulturní centrum [online]. [2015-05-15]., dostupné z <<http://www.sapa-praha.cz/>>

trhy a stánky.

Vietnamci pracují v nelegálních výrobnách například na tabákové výrobky, v šicích dílnách či výrobnách alkoholu, často jsou i využíváni k práci v bohatších vietnamských domácnostech v České republice za neuspokojivých podmínek.

Historie a minulost má v uspořádání vietnamských komunit velice patrný význam. Většina dnes úspěšných a tím pádem i vůdčích osobností má zkušenosti z České republiky před rokem 1989. Kolem těchto osob se odehrává veškeré dění a chod lokálních komunit. Imigranti v naprosté většině pocházejí z chudších provincií větších měst bývalého severního Vietnamu a z venkova.

Nově příchozí vietnamští imigranti přicházejí často nelegálně, za pomoci neoficiálních zprostředkovatelů. Mnozí z těch, kteří za posledních deset let přijeli, využili možnost při vyřízení své žádosti o vízum služeb vietnamských zprostředkovatelských agentur. Tyto agentury, které zajišťují tzv. podnikatelský servis, jsou známým a diskutovaným fenoménem vietnamské komunity v České republice. Těmto službám je připisován velký význam. Nově příchozí Vietnamci získávají často díky těmto agenturám práci.

„Zprostředkovatelské agentury vzešly většinou z generace migrantů a migrantek, která pobývala na území ČR již před rokem 1989, tj. je sociálně dobře etablovaná a operuje dostatečnými znalostmi z oblasti českého práva, kultury, ekonomiky, ale i sociálními kontakty na potřebných místech.“⁵⁴

Díky nové generaci Vietnamců, buďto zde narozených, nebo žijících od malička, dochází sice k postupné a pomalé integraci, ale zato úspěšné a narůstající. Na straně druhé je strach z cizinců české společnosti a tradiční uzavřenost vietnamských komunit stále věcí dosti aktuální. Vietnamské menšině se nevyhýbá ani organizovaný zločin a různé typy gangů. V České republice dosahuje organizace vietnamských zločineckých gangů tří stupňů a existují tři typy gangů. /viz kapitola č.7/

6.1 Uznání Vietnamců národnostní menšinou

Vietnamci tvoří v České republice oficiálně uznanou národnostní menšinu od roku 2013. Svaz Vietnamců a další sdružení požádali o uznání. Rádi by měli zastoupení v radě vlády pro národnostní menšiny.

„Za národnostní menšinu je z hlediska legislativy považováno společenství občanů České republiky žijících na území současné ČR, kteří se odlišují od ostatních občanů

⁵⁴ PECHOVÁ, E., *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*, La Strada Česká republika, o.p.s., 2007

zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo. Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.“⁵⁵

Vstupem do oficiálně uznané menšiny musí stát finančně podporovat jejich spolky, instituce a média. Dlouhá léta Vietnamci národnostní menšinou nebyli, a to proto, že Ministerstvo vnitra nevěřilo, že se snaží dostatečně integrovat a že nesplňovali ustanovení zákona o menšinách, protože je do České republiky přivedli ekonomické zájmy. Příslušníci menšiny mají možnost slučovat se ve svých organizacích či stranách. S tím souvisí i právo na dvojjazyčné nápisy, vzdělávání a dostupnost informací ve své mateřštině, stejně jako právo na vysílání ve své rodné řeči.

*„Práva národnostních menšin a působnost státních institucí ve vztahu k nim vymezuje zákon č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin.“*⁵⁶

6.2 Banánové děti

V současnosti dospívá v Česku mladá generace Vietnamců - banánové děti. Označení získali proto, že jsou zvenku žlutí (vietnamští) a uvnitř bílí (čeští). Tyto děti stojí někde mezi oběma kulturami. I přesto, že jejich rodiče žijí v Česku několik let, jsou pevně svázáni se svou zemí. Obě země se o ně v podstatě přetahují. Tyto děti jsou kulturou, zvyky a tradicemi své domovské země pevně svázány, proto žijí v jakémsi paralelním světě. Přes den ve školách mluví česky a poté, co přijdou domů, hovoří se svou rodinou ve vietnamštině.⁵⁷

Banánové děti jsou potomky vietnamských imigrantů, kteří v České republice žijí odmalička nebo se zde narodili. Oproti svým rodičům, prarodičům i širší rodině převzali tyto děti mnoho hodnot a stylů ze života české společnosti. Mají proto často mnohem blíže

⁵⁵ Vláda České republiky. [online] [cit. 2015-05-22]. 2011. Dostupný z: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>>

⁵⁶ Zákon doplněn nařízením vlády č. 262/2005 Sb., který stanovuje podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity. Práva národnostních i etnických menšin jsou zakotvena v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod, [online] [cit. 2015-05-22]. Dostupný z <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/publikace/publikace_cestina_270803_1.pdf>

⁵⁷ Duong Nguyen Thi Thuy, „Banánové děti v české džungli, [online]. [2015-05-22]. © Copyright ČTK, Reuters dostupné z <http://www.lidovky.cz/bananove-deti-v-ceske-dzungli-djn-zpravy-domov.aspx?c=A080328_144645_ln_domov_glu> © 2015 MAFRA, a.s., ISSN 1213-1385

k českým vrstevníkům než ke svojí komunitě a rodině.

Film banánové děti přináší příběhy několika z nich. Prostřednictvím tohoto filmu umožňují autoři náhled českým divákům do inspirativního prostředí vietnamské menšiny žijící v České republice. Film přináší komplikovanost vietnamských rodin, jejich uzavřenost a riziko silného generačního konfliktu, které navazuje na oslabení vzájemných vazeb v rodině a jejich vzájemné odcizení.

Mladí Vietnamci se velmi rychle učí, čímž se usnadňuje jejich integrace do majoritní společnosti. Vše má však své plusy i minusy. Jedním z minusů je například generační rozdíl, se kterým se musí vietnamská komunita potýkat. Problémy vznikající právě v důsledku lepšího začleňování mladší generace bývají právě těmi největšími. Pramení z jazykové a hluboké kulturní bariéry starší generace. Ve svých domovech často studenti přestávají mluvit vietnamsky, což se starší generaci pochopitelně nelíbí. Vznikající problémy uvnitř rodiny rozděluje komunitu.

„To znamená, že je-li vietnamská rodina v ČR obecně ohrožena krizí, může to značně destabilizovat i celou vietnamskou komunitu, která bude možná muset v budoucnosti hledat jiné mechanismy svého fungování“⁵⁸.

⁵⁸ PECHOVÁ, E., *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*, La Strada Česká republika, o.p.s., 2007, str. 26

Obrázek 4 - Specifika vietnamské komunity žijící v Česku - základní informace

- Česko je třetí zemí na světě s nejvyšším podílem obyvatel s vietnamským původem na celkové populaci
- podle odhadů 12-14 % Vietnamců žijících v Česku nejsou imigranti, ale děti imigrantů se statutem cizince, které se v Česku narodily (tzv. druhá generace)
- podíl dětí a mládeže ve věku do 24 let se ve vietnamské komunitě dlouhodobě pohybuje okolo hodnoty 40 %, což potvrzuje rodinný charakter vietnamské migrace
- dvě třetiny všech Vietnamců, kteří v Česku žijí, má povolení k trvalému pobytu
- rodinný způsob života, průměrná délka pobytu v Česku a podíl držitelů povolení k trvalému pobytu naznačuje, že většina Vietnamců zvolila Česko za svůj domov
- od rozpadu Československa do roku 2011 české státní občanství získalo pouze 979 lidí, původně občanů Vietnamské socialistické republiky
- pouze 5-8 % Vietnamců ve věku 18-26 let studuje vysokou školu, ostatní jsou s největší pravděpodobností výdělečně činní a dále se v Česku nevzdělávají

Zdroj: http://www.migraceonline.cz/doc/Vnitri_diferenciace.pdf

7. Vietnamská kriminalita

Při mapování vietnamského etnika si nelze nepovšimnout páčání trestné činnosti vietnamských organizovaných struktur. Nejrozšířenějším typem kriminality je ekonomická kriminalita, především se jedná o daňové úniky, pašování a padělání značek. V mnoha případech se ale nemusí jednat o kriminalitu organizovanou, ale o trestnou činnost páchanou jednotlivci. Odhalování trestné činnosti ovšem neusnadňuje uzavřenost vietnamských komunit. Dle dosavadních poznatků z vietnamské komunity žijící v České republice lze odvodit, že organizace vietnamských gangů u nás dosahuje tří stupňů a existují tři typy gangů.

První typ je založen na postavení nejvyššího šéfa. Charakteristika bývá pro všechny tyto šéfy stejná. Zpravidla se jedná o typ člověka, který u nás koncem osmdesátých let pobýval a studoval, či v průběhu druhé poloviny let devadesátých zbohatnul díky pašování cigaret, textilu, alkoholu či dokonce díky obchodu s lidmi. Šéf má obvykle dva pobočníky, jejich vztah je založen na vysoké důvěře. Bývají to zpravidla dlouhodobí přátelé ze škol či bývalí spolupracovníci. Tito pobočníci bývají obvykle zapsáni jako společníci ve firmách. Ostatní členové organizačního gangu bývají v širším okruhu příbuzenstva šéfa i pobočníků a další osoby najímané na nejtěžší a nejhrubší práce (tzv. vojáci). Druhým typem jsou gangy utvořené na rodinných vztazích a gang je založen výhradně na fungování členů z řad vlastní rodiny, kteří najímají další osoby například pro přepravu textilu, cigaret, obuvi, lihu, skla a jiných, přes jejich prodej až k legalizaci zisků (výnosů). Třetím, posledním druhem organizace a řízení vietnamského zločineckého gangu je struktura, v níž má její zakladatel svého zástupce, který najímá spolupracovníky na konkrétní akce, a oni dále najímají a řídí členy skupiny. Tímto způsobem dochází například k pašování věcí v kontejnerech. Tentýž šéf a jeho zástupce dále najímají tzv. řídicí strukturu, to znamená, že jednotliví členové řídí konkrétní zločinecké buňky k dalším zločineckým aktivitám.⁵⁹

Do této skupiny patří i tzv. pouliční gangy. Členové gangů spolu zpravidla žijí a celkově se spolu pohybují. Čítají pět až deset osob. Tyto osoby jsou považovány za stálé jádro skupiny. Jsou mezi nimi často příbuzenské, přátelské a velmi úzké vztahy. Hlavou pouličního gangu je šéf, který ovšem není volen, ale své místo si vydobyl svou přirozenou autoritou. Tento typ pouličního gangu má poměrně volnou organizaci, tzn., že pokud nemá skupina žádnou společnou práci, každý z jejích členů si přivydělává na vlastní pěst. Tato

⁵⁹ BLAFKOVÁ, M., *Specifika života vietnamské komunity v ČR*, [online]. [2015-05-29]. Dostupné z <<http://www.e-polis.cz/clanek/specifika-zivota-vietnamske-komunity-v-cr.html>>

činnost nesmí ohrozit ostatní členy skupiny. Na konkrétní případy i pouliční gangy najímají další členy a skupiny, takže v plném nasazení může mít i dvacet a více osob.

Trestné činnosti jsou velmi často páčány v prostorách vietnamských stánků, obchodů a nejvíce v tržnicích a velkoskladech, které se vyznačují značnou autonomií. Nelze zapomenout na to, že se v těchto prostorách mnohdy nacházejí sklady zbraní, hledané osoby, osoby omezované na svobodě, osoby vydírané a podobně.

V několika posledních letech se mezi vietnamskou komunitou zvyšuje prodej i konzumace drog, což vedlo k vytvoření sítě vietnamských dealerů. Jedná se o distribuci bílého i hnědého heroinu, v poslední době i prodeje pervitinu. V minulosti využívali občané Vietnamu prodávající omamné psychotropní látky své kontakty v ruské i ukrajinské komunitě. V současné době se orientují spíše na své krajany žijící v okolních státech jako například v Polsku, ale především, a to je signálem velice varovným, na romskou komunitu, jejíž příslušníci „dealováním“ přicházejí ke značným finančním ziskům.

Mezi další aktivity vietnamských zločineckých kultur patří legalizace peněz pocházejících z výše uvedené trestné činnosti, která probíhá prostřednictvím vykupování nemovitého majetku, restaurací a stánků s občerstvením, respektive zasíláním těchto peněz z valutových kont do Vietnamu nebo s využitím kurýrních služeb. Vedle tzv. praní špinavých peněz leží trestná činnost na úseku kriminality daňové. *„Vietnamci v některých případech využívají i ruskojazyčných osob jak k ochraně svých osob a majetku, tak i k vyřizování si účtů uvnitř své vlastní komunity formou zastrašování či vydírání“⁶⁰.*

⁶⁰ NĚMEC, M., *Časopis Policista*, [online]. [2015-06-12], Vydání 7/2008, MV ČR, Odbor prevence kriminality, E 5199 ISSN1211-7943

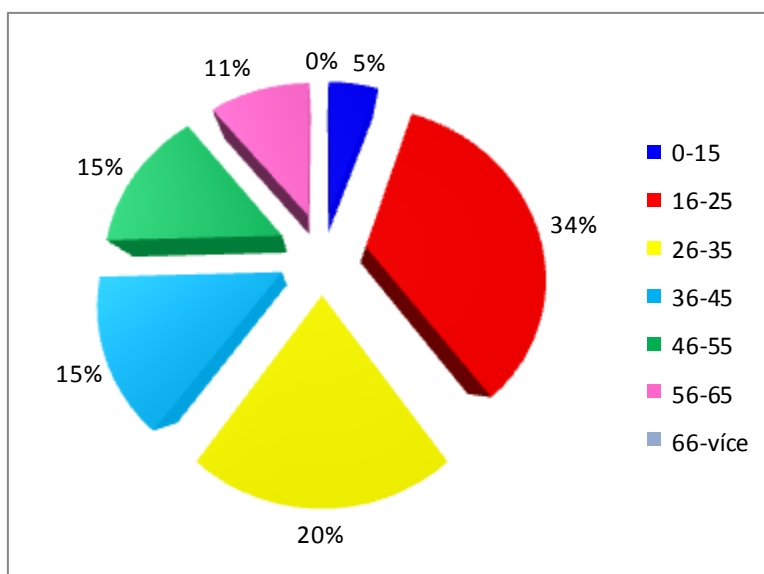
Praktická část

Pro účely práce bylo zvoleno dotazníkové šetření. Dotazník musí na první pohled upoutat pozornost a musí splňovat určité parametry – srozumitelnost, jednoznačnost, stručnost a neměl by obsahovat sugestivní otázky. Na začátku dotazníku bychom měli dotazovanou osobu slušně oslovit, představit náplň, význam a smysl dotazníku. Jedná se o způsob psaného řízeného rozhovoru.

Dotazník byl sestaven na základě 24 systematicky tvořených otázek s možností výběru uzavřených i otevřených odpovědí. Volba jednotlivých otázek probíhala s ohledem na poznatky prezentované v teoretické části práce. Těmito otázkami jsem chtěla objasnit mimo jiné i větší otevřenost mladší generace popsanou v teoretické části. Otevřené otázky sloužily pro možnost vlastního názoru náhodného vzorku dotazovaných. Této sondy se zúčastnilo 55 respondentů, z celkového původně rozdaného počtu 100 dotazníků. Z množství 55- ti respondentů se náhodného sběru dat zúčastnilo 30 mužů a 25 žen (54,55% a 45,45%). Snahou bylo rozdaní dotazníku osobně a to v golfovém resortu Černý most a vietnamských restauračních zařízeních. Velká koncentrace vietnamské komunity je situována v centru Sapa, a proto bylo snahou část dotazníkového šetření uskutečnit právě tam. Vzhledem k tomu, že vietnamská komunita je charakterizována spíše jako uzavřená a nepřístupná, což jsme se mohli také dozvědět v teoretické části dle studijní literatury, dotazníkového šetření se dle předpokladu nezúčastnil v této oblasti nikdo. Část dotazníku byla posléze rozeslána formou elektronickou.

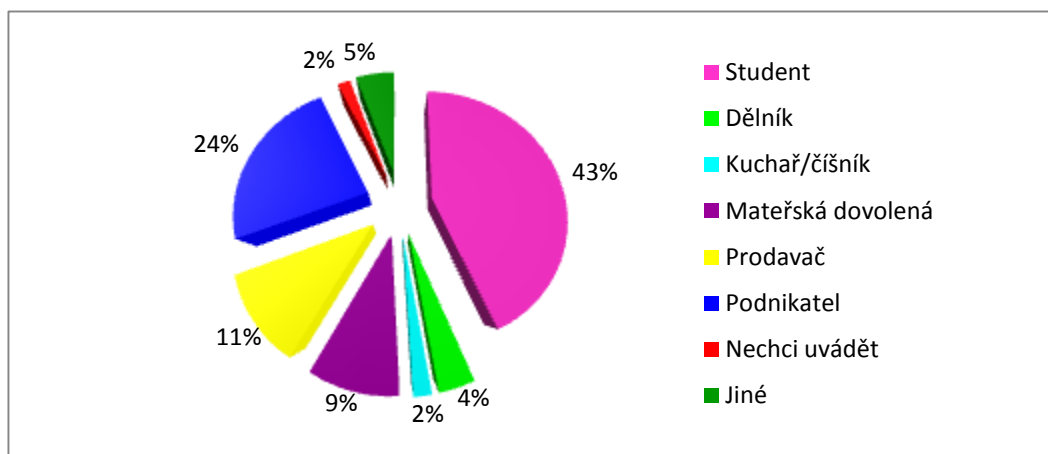
Vzhledem k charakteru skupiny respondentů dotazníkového šetření bylo primárním cílem sběru dat zmapování vybraných ukazatelů míry integrace Vietnamců do většinové společnosti v ČR a jejich vzájemných vztahů. Za jeden z ukazatelů je v šetření pokládána například míra obeznámenosti s (neziskovými) organizacemi pomáhajícími s integrací do české společnosti. Za další ukazatele byly pokládány míra využívání či využitelnosti těchto integračních organizací v rámci vietnamské komunity a důvodu příchodu příslušníků této komunity do ČR. Jelikož z teoretické části vyplývá, že tyto důvody se odvíjejí především od doby příchodu do České republiky, dá se předpokládat, že mezi hlavními uvedenými důvody bude studium a příchod za prací. Informace získané v rámci dotazníkového šetření jsou prezentovány prostřednictvím grafického znázornění spolu se stručným popisem a vyhodnocením v návaznosti na poznatky získané rešerší odborné literatury v teoretické části bakalářské práce.

Graf 1 - Jaký je Váš věk?

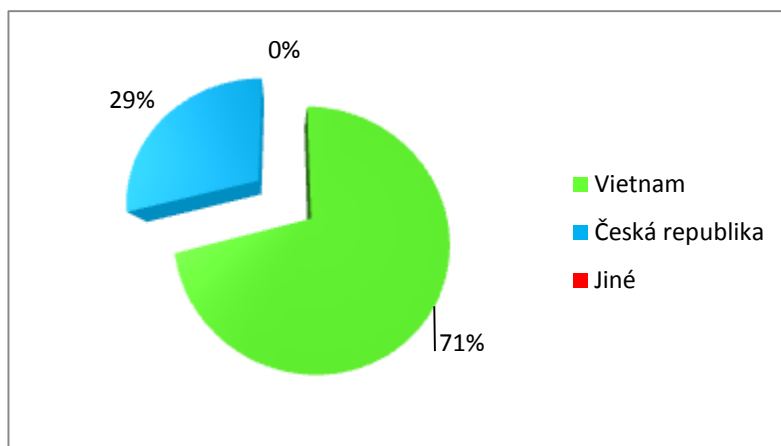
Dotazník byl v rámci šetření záměrně rozdělán mezi různé věkové kategorie. Tato otázka byla položena cíleně, neboť lze předpokládat, že věkové rozložení respondentů bude korespondovat například s důvody příchodu do ČR či s jazykovými kompetencemi. Dle domněnky jsou tyto generační rozdíly závislé v soužití se s českou společností. Respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli, patřili k následujícím věkovým skupinám - nejvíce respondentů je ve věku 16-25 let, což činí 34%, tedy 19 respondentů z náhodně vybraného vzorku. Druhá největší skupina byla ve věku 26-35 let, tedy 20%. 15% dotazovaných je ve věkové skupině 36-45 let a stejně tak 46-55 let. Obě tyto skupiny představují po osmi respondentech. Možnost 56-65 let zvolilo 11% dotázaných, tj. 6 lidí a nejmenší počet byl zaznamenán u respondentů spadajících do věkové hranice 0-15 let, to jsou 3 dotázaní. V náhodně vybraném vzorku respondentů nebyl nikdo starší 66- ti let.

Graf 2 - Jaká je vaše profese?

Východiskem k položení této otázky byl předpoklad, že dle informací získaných v teoretické části, je nejčastější profesí této menšiny prodej zboží. Tuto skupinu představují především prodavači, kteří tuto možnost zvolili celkem v jedenácti procentech a podnikatelé, tj. 23,64%, tedy 13 respondentů. V dnešní době, tj. v roce 2015 má již celých 95% ekonomicky aktivních Vietnamců živnostenská oprávnění. V závislosti na výsledku z prvního grafu je nejvíce respondentů z řad studentů a to celkem 43,64%, tj. 24 odpovídajících z celkových 55- ti. Při mapování této otázky bylo na mateřské dovolené 5 žen a o zbylá procenta se podělily profese dělníka, kuchaře a prodavače. Jedna osoba si nepřála svou profesi uvádět a 5,45%, tedy 3 respondenti uvedli možnost jiné s doplněním, že se jedná o důchodce.

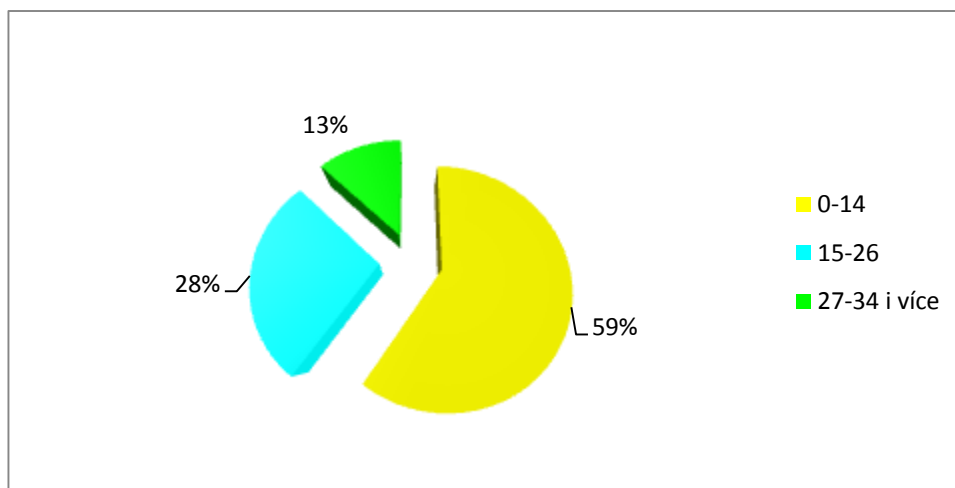
Graf 3 - Jaké je vaše místo narození?

Jak vyplývá z grafu, převážná většina odpovídajících je narozena ve Vietnamu, a to přesněji 70,91%. V České republice se narodilo 29,09% těchto dotazovaných. Tito respondenti představují v návaznosti na předchozí otázku typ generace, která v České

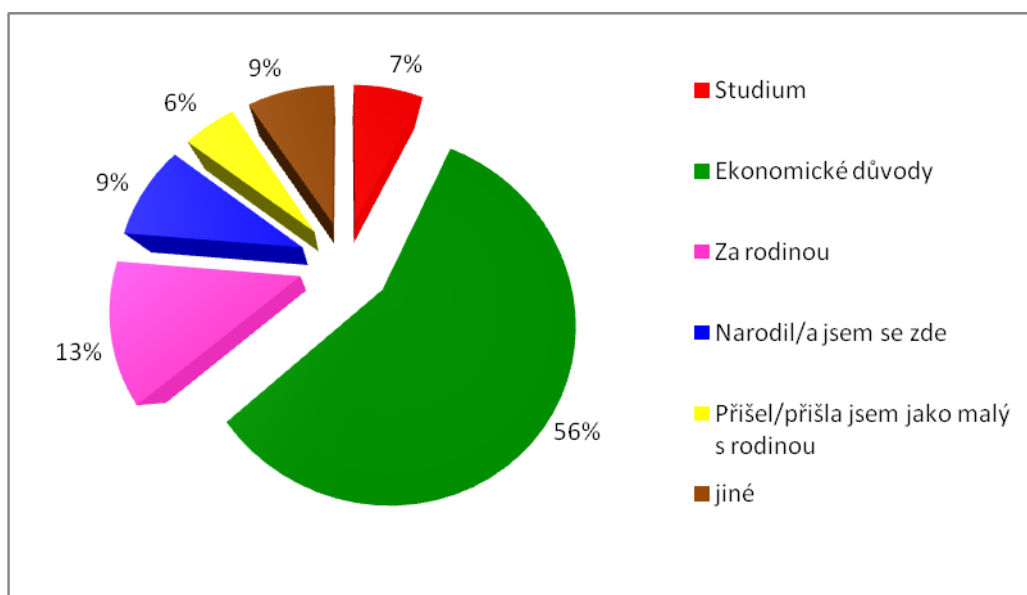
republiky studuje, a proto se do české společnosti integruje mnohem snáze, jelikož v této společnosti vyrůstají, navštěvují české školy a znají české zvyky a tradice.

Graf 4 - Jak dlouho žijete v České republice?

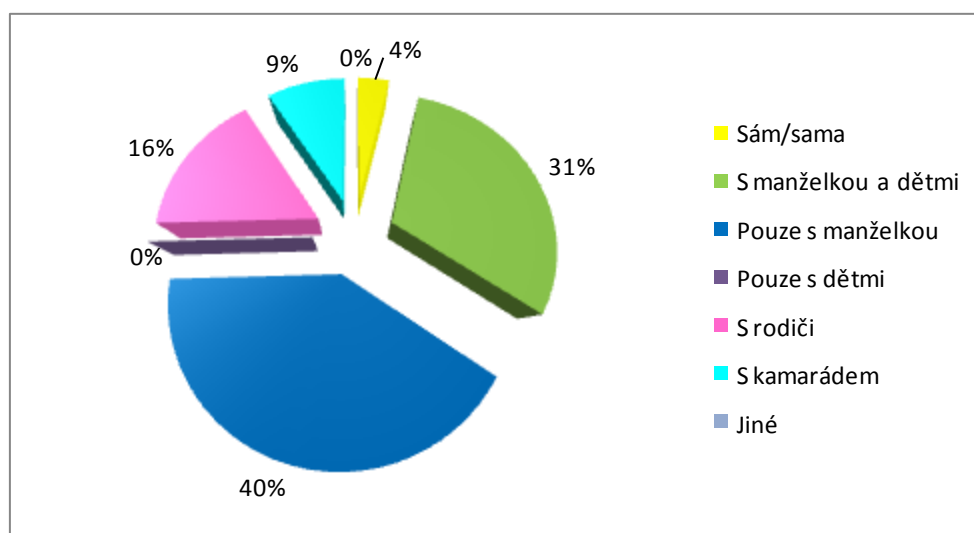
Na základě výsledků ze čtvrté otázky – místo narození těchto respondentů, byly předpoklady pro odpovědi na tuto otázku, že nejvíce odpovídajících uvede možnost 0-14 let, což se také prokázalo. Cílem sondy této otázky bylo rozdělení vietnamské komunity podle doby jejich příchodu uvedené v teoretické části rozdělené na tři stupně. Na tuto otázku odpovědělo pouze 47 respondentů z celkových 55- ti. Zbýlých 8 lidí neuvedlo žádnou odpověď. Téměř 60% zde žije méně než 15 let. Jedná se o třetí generaci, zmíněnou v teoretické části, o tzv. čerstvou vlnu migrantů, která do České republiky přišla po roce 2000. 28% dotázaných spadá do skupiny porevolučních příchozích, kteří přicestovali v devadesátých letech. 13% respondentů patří do skupiny tzv. starousedlíků, jsou to ti, kteří do České republiky přicestovali před rokem 1989 a jejich příjezd byl podmíněn mezinárodními dohodami.

Graf 5 - Jaký je Váš důvod příchodu do České republiky/Československa

Nejčastější důvody příchodu Vietnamců do České republiky byly specifikovány v kapitole č. 2. Tyto důvody příchodu se potvrdily i na základě odpovědí vybraného vzorku respondentů, kdy více než 50% uvádělo důvody ekonomické. Pracovní podmínky ve Vietnamu obecně nesplňují standardy uplatňované v České republice. Pro Vietnam jsou příznačné velká ekonomická nerovnováha, výrazné rozdíly v životní úrovni obyvatel, vysoká míra nezaměstnanosti ve městech a chudoba venkova. S tím je spojený i vývoz pracovní síly. Druhým největším důvodem, jak vyplynulo z tohoto dotazníkového šetření, je odchod za příbuznými. Na tuto možnost odpovědělo 13 % respondentů. 7 % uvedlo jako svůj důvod studium a 9 % dotázaných se zde narodilo.

Graf 6 - S kým zde žijete?

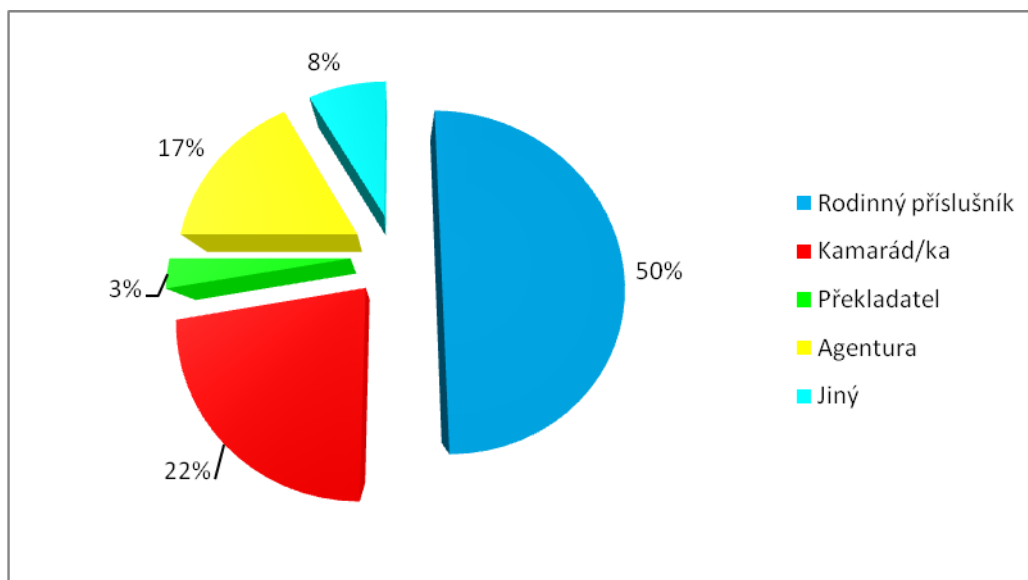

Z Vietnamců oslovených v rámci dotazníkového šetření jich nejvíce žilo v prozatím bezdětném manželství. Druhou nejpočetnější skupinou jsou ti, kteří žijí v České republice s manželkou/manželem a dětmi. Počet odpovědí dosahuje 30,91%. Jako svou odpověď pouze s dětmi a jako samostatný rodič, nezvolil nikdo.

Otázka č. 8 a 9 byla zaměřena pouze na část respondentů, kteří v předchozí otázce zvolili možnost, že mají děti. Cílem této osmé otázky bylo zjistit, zda děti, které vychovávají, navštěvují české školy. Celkový počet odpovídajících byl 17. Z tohoto počtu 82% uvedlo, že jejich děti jsou studenty navštěvující české školy, zbylých 18% odpovědělo ne, což je dáno skutečností, že buď nedosáhli školního věku či jejich rodiče upřednostňují domácí výuku, což nelze považovat za pozitivní informaci, jelikož tím brání v integraci těchto dětí do společnosti. Otázka číslo 9 dávala odpověď na otázku, zda tyto děti navštěvují nějaké zájmové kroužky. Stejný počet respondentů jako v předešlé otázce uvedl, že 76% jejich dětí zájmové kroužky navštěvují. Jedná se o velmi kladné zjištění, které je přínosem v integraci této mladé generace. Otázka č. 10 byla opět zaměřena na plný počet respondentů. Cílem bylo zjištění, zda se vybraní jedinci chodí ve svém volném čase bavit, zda chodí za kulturou a podobně. Jelikož je pro Vietnamskou komunitu pracovní doba téměř bez přestání, sedm dní v týdnu, bylo velmi pozitivní, že z možností odpovědí ano, ano občas, ne, celých 89% uvedlo, že za zábavou chodí, ať už občas (například jednou za měsíc), či častěji.

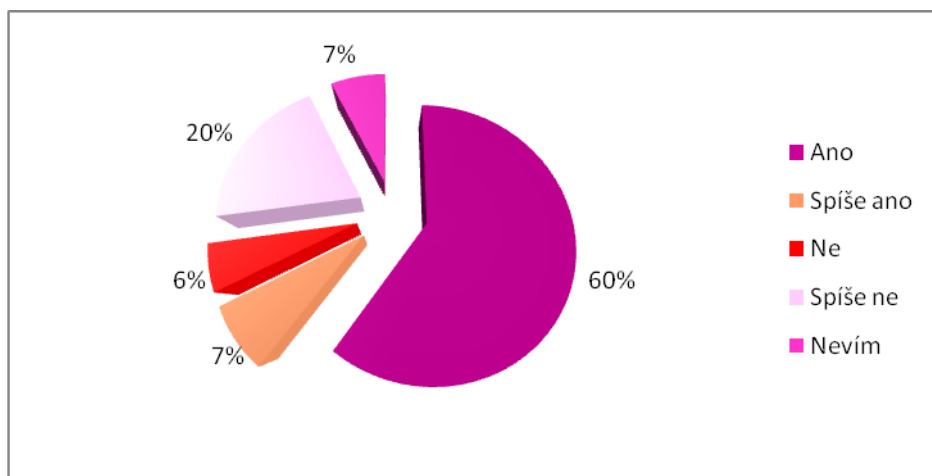
V České republice existuje v dnešní době mnoho integračních organizací, které jsou nápomocné pro usnadnění přechodu z Vietnamu do české společnosti. Tato informace sloužila jako východisko pro položení otázky číslo jedenáct, zda dokumenty potřebné k pobytu v České republice, si respondenti vyřizují samostatně či nikoli. Z náhodného vzorku tohoto zastoupení na tuto jedenáctou otázku odpovědělo 35% ano, 65% dotázaných uvedlo, že ne. Následující otázka přímo navazovala na tuto.

Graf 7 - Pokud ne, kdo Vám s tím pomáhal?

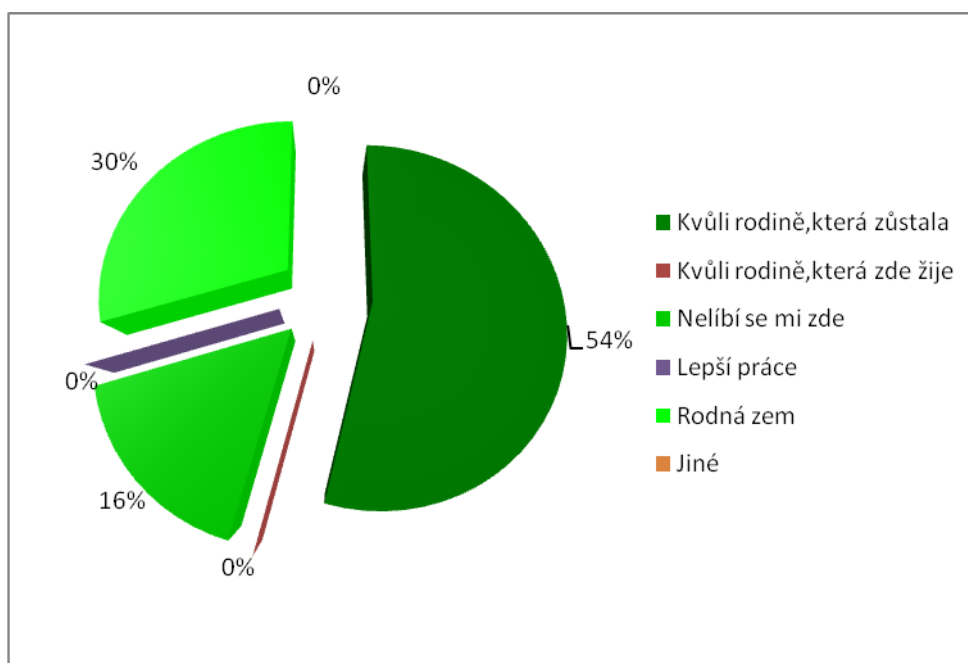
V návaznosti na informace získané z odborné literatury vznikla domněnka, že vietnamská komunita pro potřeby kroků spojené s příchodem do české společnosti nevyhledává organizace či agentury zprostředkující vystavení potřebných dokumentů. Tato domněnka je postavena na tom, že vietnamská komunita je velmi uzavřená, a proto bylo cílem na vybraném vzorku respondentů tuto informaci potvrdit či vyvrátit. Z celkového počtu odpovídajících (36 respondentů) 50% odpovědělo, že vyhledali pomoc u rodinných příslušníků. Jelikož pro Vietnamce představuje rodina, blízký či vzdálený příbuzný jakýsi závazek, hypotéza byla potvrzena. 8,33% neuvedlo nic – zaškrtnuto pod odpovědí jiný. Pouze jeden člověk vyhledal pomoc u překladatele a zbytek se rozděluje mezi kamarády a agenturu zprostředkující vystavení dokumentů.

Graf 8 - Plánujete návrat do Vietnamu?

Při pokládání této otázky jsem vycházela z předpokladu, že vietnamská komunita žijící v České republice přicházející především z ekonomických důvodů bude volit do budoucna odchod zpět do Vietnamu. Domnívala jsem se, že pobyt v České republice je pro tuto menšinu pouze přechodný. Vybraný počet respondentů tuto domněnku potvrdil. 68% dotázaných zvolilo u otázky návratu do Vietnamu možnost ano či spíše ano. 7,27% se u této otázky nedokázalo rozhodnout.

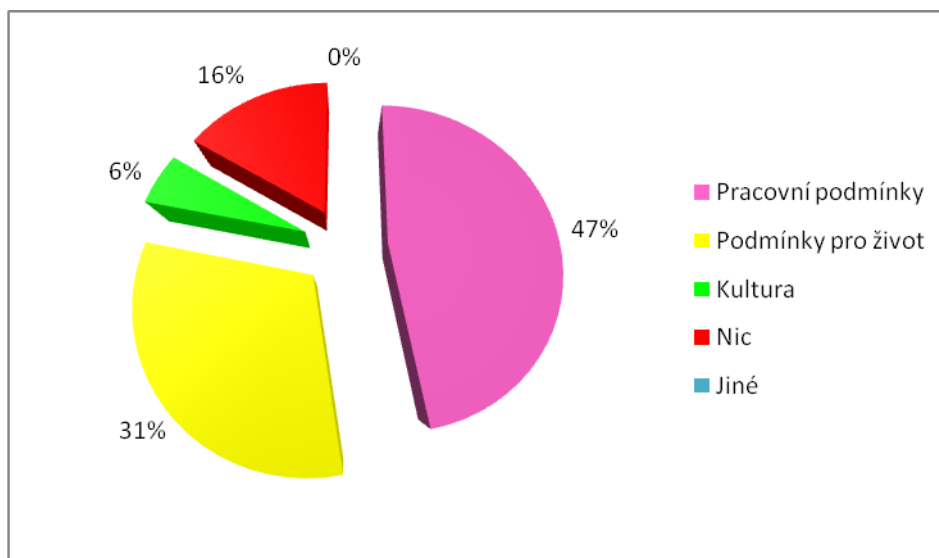
Graf 9 - Pokud ano, z jakého důvodu? (jestli ne, pokračujte prosím otázkou č. 15)

Tato otázka se týkala pouze těch, jež v předešlé otázce odpovědělo ANO nebo SPÍŠE ANO. Z celkového počtu 37, by se 54% z nich chtělo vrátit kvůli rodině, která zůstala ve

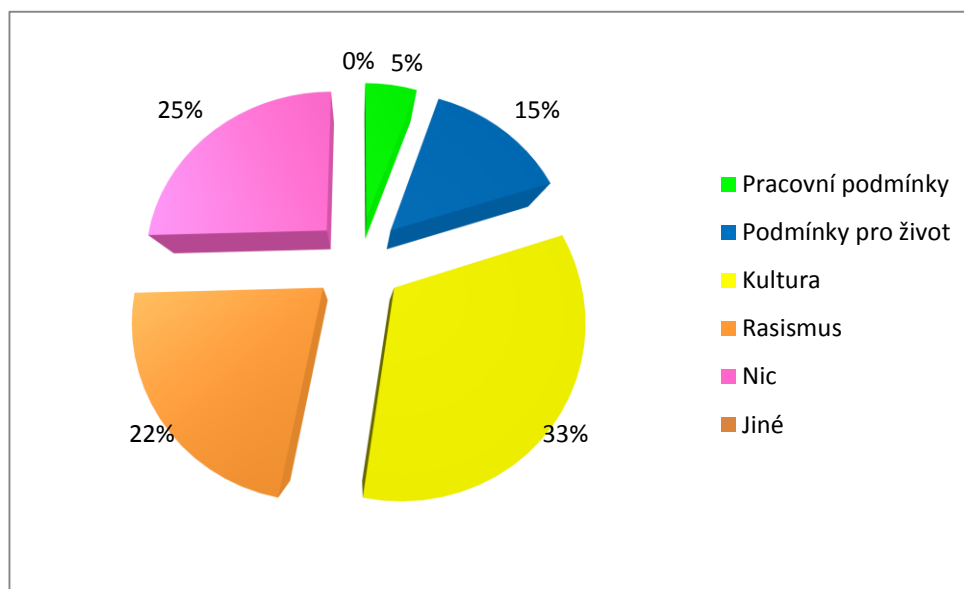
Vietnamu. Poměrně velkým počtem jsou ti, kterým se život v České republice nelíbí.

Graf 10 - Co se Vám na životě v ČR líbí?

Cílem této otázky bylo zjištění, co se vietnamské komunitě na životě v České republice líbí. K povšimnutí zajisté stojí zmínka o kultuře. V odpovědích z celkového počtu 55- ti respondentů se zmínilo o kultuře pouhých 5,45%. Nejspíše je to dáno tím, že Vietnamci žijící v České republice nemají o českou kulturu a památky takový zájem a pobývají zde hlavně z ekonomických důvodů, jakými jsou vysoké finanční výdělky a dobré pracovní podmínky. Jinak je totiž Česká republika vietnamskou komunitou velmi hojně navštěvována právě za účelem cestovního ruchu. V návaznosti na odpovědi v otázce důvodu příchodu Vietnamců do České republiky, dle očekávání 47% dotázaných zvolilo možnost pracovní podmínky a 31% podmínky pro život.

Graf 11 - Co se Vám naopak nelíbí na životě v České republice?

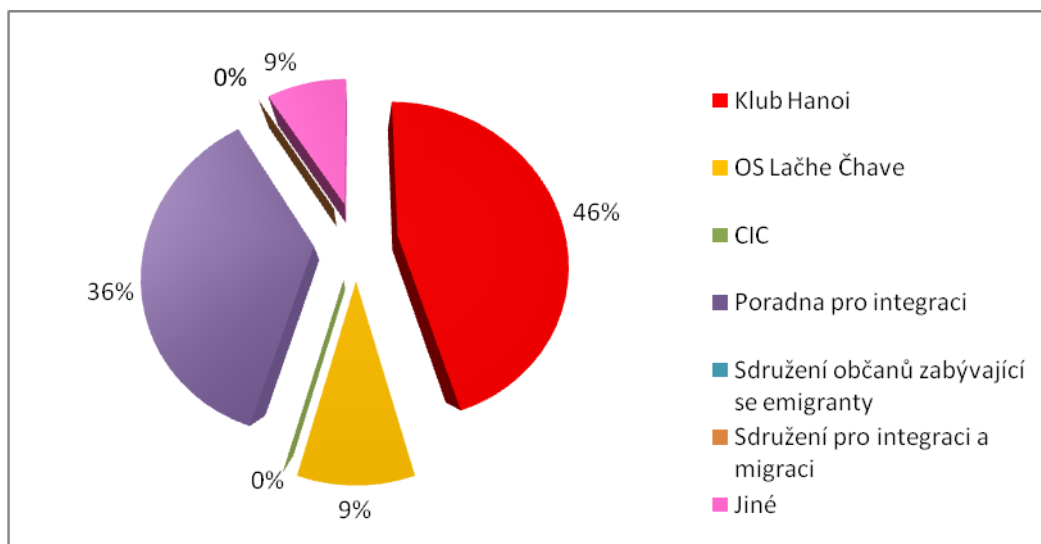

Vietnamci žijící v České republice se i přes svůj dlouhodobý pobyt snaží zachovat svou vlastní identitu, tradice, kulturu a hodnoty. Tento poznatek vycházející z teoretické části potvrdili i vybraní respondenti, kdy celých 33% odpovědělo, že se jim v České republice nelíbí kultura. Jelikož se ale jedná o uzavřenou komunitu, která nemá přílišný zájem integrovat se, není množství zvolených odpovědí u této možnosti ničím překvapivým. Naopak to jen potvrzuje slova, že většina nemá motivaci, aby se učili česky, a aby pochopili české prostředí. Naopak ale žít v České republice je mnohem jednodušší než ve Vietnamu. Proto u možnosti pracovních podmínek je pouhých 5% odpovědí na tuto negativní otázku.

Otázky číslo 17 – 20 jsou zaměřeny na organizace a sdružení, které napomáhají s integrací cizinců do české společnosti. Otázka č. 17 - Znáte nějaké organizace/poradny/sdružení pomáhající s integrací cizinců do České republiky, pak rozděluje respondenty na ty, kteří v případě odpovědi ano pokračují následující otázkou a na ty, kteří pokračují otázkou č. 21. To jsou ti, jenž zvolili možnost ne. Možnost ano zvolilo pouhých 20 % dotázaných, zbylých 80 % odpovědělo, že žádnou takovou organizaci nezná. Velká část vybraného vzorku využívá pro svůj příjezd zkušeností a rad spíše svých rodinných příbuzných či známých. Tato odpověď například koresponduje s počtem zvolených odpovědí u otázky č. 12, kdy pro potřeby získání dokumentů zvolilo možnost odpovědi rodinných příslušníků velký počet odpovídajících. Na druhou stranu otázka číslo dvanáct byla zaměřena pouze na ony dokumenty, kdežto v tomto případě se

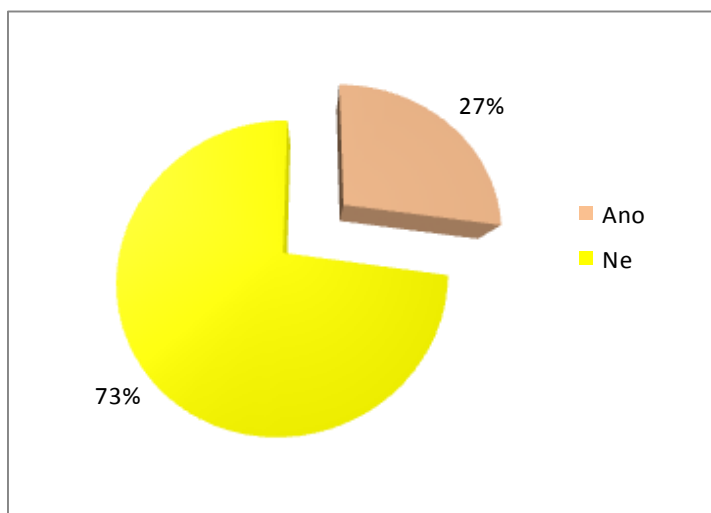
otázka týká i integračních organizací a poraden. Dalším důvodem je jistě jazyková bariéra, neznalost českých zákonů a všeobecně českého prostředí.

Graf 12 - Pokud ano, jaké?(jestli ne, pokračujte prosím otázkou č. 21)

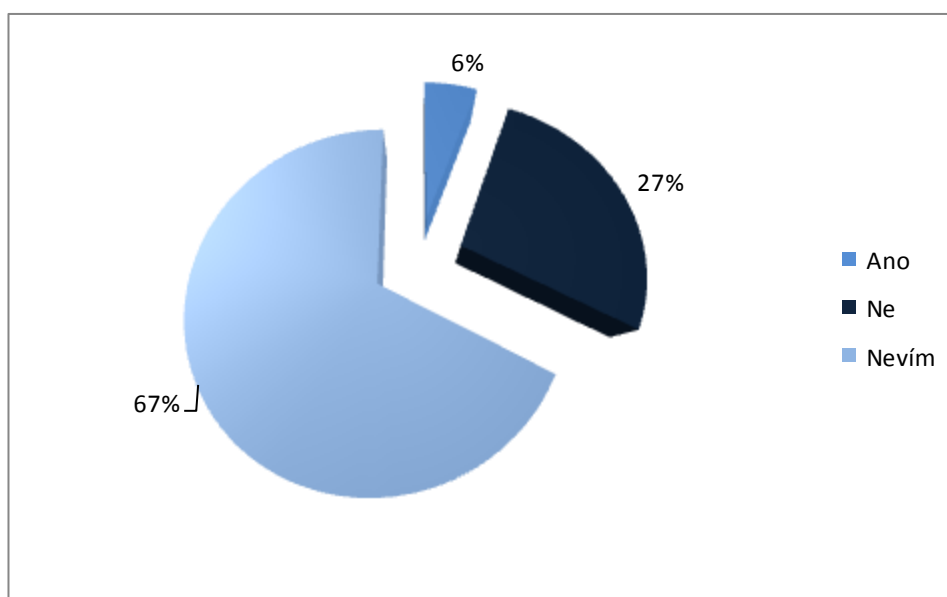
Na tuto otázku odpovídalo pouhých 11 respondentů, kteří v předešlé otázce zvolili možnost ano, což bylo oněch 20%. Z tohoto celkového počtu nejvíce, tj. 46% odpovědělo, že znají Klub Hanoi. Toto sdružení, jehož činnost je popsána v podkapitole 5.1.1, vzniklo z bývalého spolku studentů vietnamistiky na Univerzitě Karlově a jelikož nejvíce dotázaných, přesněji 43% bylo z řad studentů, je patrné, že se tento klub mezi vietnamskými studenty velmi dobře propaguje a svou činností je podporuje. U možnosti jiné, jediný respondent uvedl psychologickou poradnu. Centrum pro integraci cizinců, Sdružení občanů zabývajících se emigranty a Sdružení pro integraci a migraci nezvolil nikdo.

Graf 13 - Využil/a jste někdy jejich služeb?

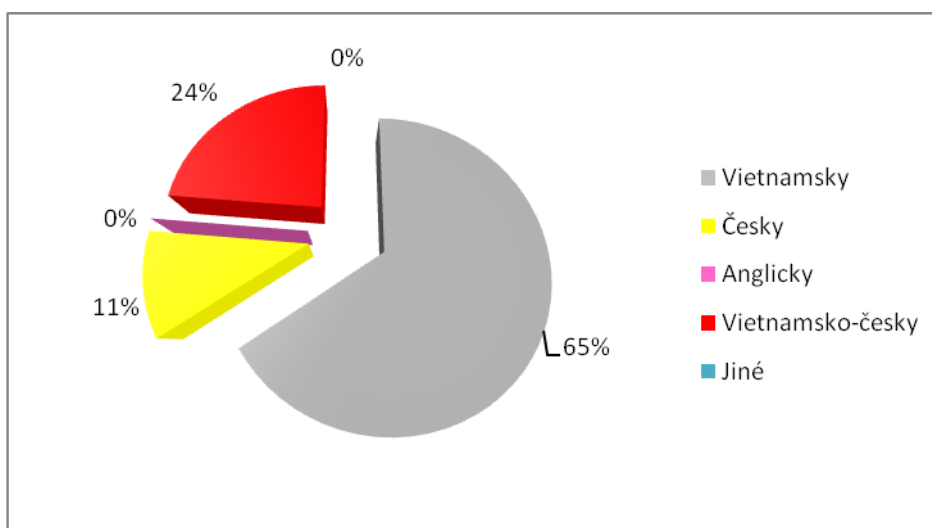
Stejně jako u předchozích dvou otázek odpovídalo 11 osob. Pouhých 27% z 11 odpovídajících těchto služeb využilo. Zbytek o těchto službách pouze slyšel či se mu dostaly do rukou propagační materiály. Stává se pravidlem, že je o těchto organizacích jakési povědomí, ale jejich služby nejsou vyhledávány. Důvodů je mnoho, v podstatě pro každého Vietnamce je přirozenější využít rady a pomoci někoho ze svého okolí, na vybraném vzorku se to také potvrdilo v odpovědích u otázky č. 12 a č. 17. Ve využití těchto služeb jim také často brání jazyková bariéra či finanční stránka. Právě na tento problém navazuje následující otázka, která v konečném výsledku poukazuje na velmi nízkou informovanost vietnamské menšiny na území České republiky o minimálním vynaložení finančních prostředků na tyto služby. Na následující otázku číslo 20, zda vědí o bezplatnosti těchto služeb, zvolilo možnost ne 89% dotázaných.

Graf 14 - Znáte někoho ze svého okolí, kdo takovýchto služeb využil?

Celkově se zdá, že vietnamská komunita nemá přílišný zájem s pomocí při integraci do české společnosti, jelikož i tato otázka nepřinesla příliš kladné odpovědi odpovídajících. Většina vybraných respondentů z vietnamské komunity na otázku, zda znají někoho ze svého okolí, kdo těchto služeb alespoň využil, zvolilo možnost nevím. 27% nikoho takového nezná a pouhých 6% osob se už s někým, kdo tyto služby využil, setkal.

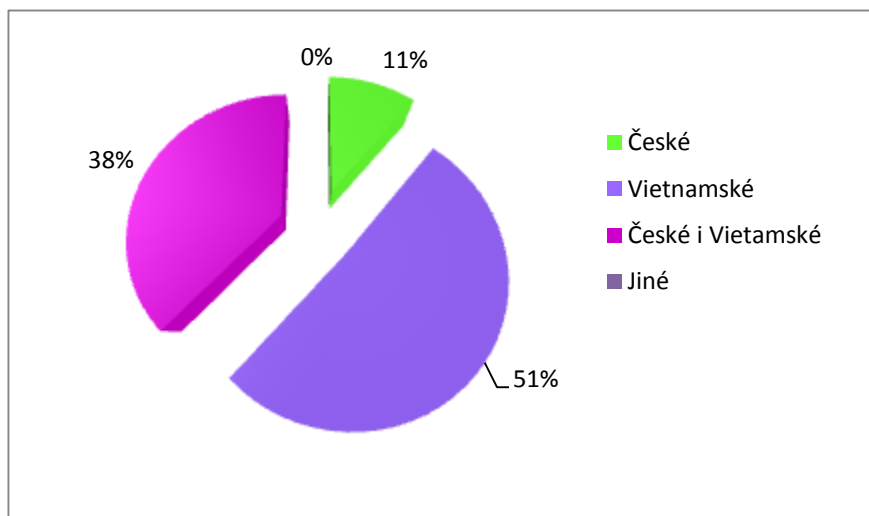
Graf 15 - Jakým jazykem mluvíte ve své domácnosti?

V návaznosti na informace získané z rešerše odborné literatury a z výsledků zobrazeného grafu můžeme zjistit skutečnost, že nadpoloviční většina odpovídajících, tj. 65% se v domácnostech dorozumívá svým rodným jazykem, vietnamštinou. Vietnamská komunita nemá obecně zájem učit se českému jazyku, i přesto, že mnoho organizací jí tyto služby i s finančními dotacemi nabízí. Tato menšina ale nemá v podstatě důvod. Žije uzavřeně ve své společnosti a té české se nijak nepřizpůsobuje. Výjimku pak tvoří mladší generace, která navštěvuje české školy, tím pádem se do české společnosti asimiluje snadněji a otázka komunikace v českém jazyce jí není neznámá. V rodinách, kde tyto děti navštěvují české školy, se používá jak vietnamština, tak i čeština.

Na otázku číslo 23 týkající se trvalého pobytu v České republice odpovědělo 49%, že trvalý pobyt mají, dalších 51% pak nikoli. Trvalý pobyt je takový, který může cizinec v České republice získat po pěti letech nepřetržitého pobytu na území České republiky. Důležitou podmínkou je, že nesmí během této stanovené doby pobývat mimo Českou republiku dohromady déle než 10 měsíců a tato doba nepřesáhla 6 po sobě jdoucích měsíců. Trvalého pobytu lze také nabýt sňatkem s občanem České republiky, avšak po uplynutí dvouleté lhůty.

Graf 16 - Jaké máte státní občanství?

Občanství se dá nejjednodušeji nazvat členstvím ve společensko-politickém uskupení. Předchozí otázka byla východiskem pro tuto. Žadatel o občanství musí mít na našem území trvalý pobyt. Je to známkou vysokého stupně integrovanosti do majoritní společnosti. Za vydání Listiny o udělení českého občanství zaplatí žadatel 10 000,-. Od roku 2014 Česká republika umožňuje dvojí občanství. Dříve se musel cizinec při žádosti o občanství české oprostít od občanství vietnamského. O občanství v České republice žádá každoročně mnoho uchazečů, ovšem jen malému procentu stát žádost uzná. Z grafického znázornění dle odpovědí vybraných respondentů vyplývá, že 51% si ponechalo občanství vietnamské, možnosti dvojího občanství využilo 38% a výhradně české má jen 11% z dotazovaných. Dá se předpokládat, že těchto 11% respondentů s českým občanstvím žádalo o občanství před rokem 2014.

Závěr – doporučení

Dotazníkové šetření bylo uskutečněno na náhodné skupině respondentů. Pro potřeby práce nebylo snahou tuto skupinu použít jako reprezentativní vzorek vietnamské komunity žijící v České republice. Nejedná se tedy o komplexní přehled názorů a z nich plynoucích závěrů celé vietnamské populace, kterými bych mohla vymezit jasně dané odpovědi všech Vietnamců žijících v České republice. Cílem dotazníkového šetření bylo na základě předem stanovených hypotéz, potvrzení či vyvrácení skutečnosti, zda získaná data těmto domněnkám odpovídají či nikoli.

Při vyhodnocování dotazníkového šetření vyšlo najevo, že v rámci náhodného vzorku respondentů, je souvislost mezi jejich vykonávanou pracovní činností (student,

prodavač, podnikatel a podobně) a stupněm integrace, na kterou je poukazováno ve vztahu respondentů k aktivitám ve volném času. Pokud vynecháme ostatní faktory, jakými jsou například důvody příchodu do České republiky a původ jejich narození, je právě nízký věk odpovídajících respondentů přímým důkazem, že tito respondenti spadají do skupiny studentů. V této skupině je začleněno 24 odpovídajících osob, které v otázce číslo 3 zvolily možnost student. Z tohoto počtu je ve věku 0-15 let pouze 12,50%, tj. 3 odpovídající. 79,17% obsahuje skupina ve věkovém rozložení 16-25 let a pouhým dvěma studentům je v rozmezí věku 26-35 let. Toto zjištění o mladé generaci studentů současně potvrzuje, že celých 89% z náhodného vzorku respondentů uvedlo, že svůj volný čas tráví aktivitami a zábavou ve společnosti. V závislosti na těchto odpovědích bych navrhovala rozšíření dotazníkového šetření s cílem zjistit, jaká místa si pro své volnočasové aktivity tento vzorek respondentů vybírá. Dle předpokladů tráví tato komunita svůj volný čas především ve skupinkách složených z této menšiny, a proto bych na základě dalších zjištění týkajících se největší koncentrace těchto lidí zvolila větší a cílenější propagaci integračních organizací na těchto místech, například pomocí terénních pracovníků, tzv. streetworkerů, což by mohlo mít za následek přenášení informací mezi další členy této komunity především k té starší, dle studijní literatury méně integrované. Určení místa kam, chodí tato vietnamská komunita vykonávat své aktivity, je důležitým faktorem pro další postupy v oblasti terénní práce. Právě znalost nejčastějších míst spojených s volnočasovými aktivitami vietnamské menšiny by mohla být využita k propagaci a zvýšení informovanosti o způsobech začleňování, znalosti integračních organizací a podobně. Zde je velmi důležité zmínit výsledky otázek číslo 17-20, které byly zaměřeny na informovanost organizací napomáhajících s integrací cizinců do české společnosti, kdy pouhých 20% náhodně vybraných respondentů uvedlo svou znalost těchto organizací. Těmi byli u pěti respondentů klub Hanoi, což činí 45,45% odpovědí na tuto otázku, a občanské sdružení Lačhe Čhave, uvedeno jedním respondentem. Dle mého názoru by toto povědomí zapříčinilo větší informovanost celé vietnamské komunity.

Streetworker je sociální pracovník, který pracuje především na ulicích, v hernách a klubech, tedy v místech, kde se přibližně tato komunita vyskytuje. Těmto lidem by měl terénní pracovník po zmapování terénu nabídnout bezplatné poradenství, instrumentální pomoc či asistenci například v doprovodu na úřady. Terénní sociální práce lze zařadit mezi služby sociální prevence. Větší zapojení terénního šetření spolu s průzkumy okolí vietnamského etnika by mohlo směřovat k dalšímu rozvíjení výzkumu.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjištění, zda se vietnamská komunita v České republice snaží integrovat do majoritní společnosti, zjistit povědomí vietnamských lidí o tom, jaké mají možnosti integrace a také zjištění, jak dlouho zde pobývají, z čehož plynou i generační rozdíly. Teorie k tématu bakalářské práce byla zpracována v první části - teoretická část. V této části práce je shrnutí textu odborné literatury, internetových zdrojů a vlastních poznatků v souvislý a logicky tvořený text zaměřený na danou problematiku doplněný o charakteristické rysy života této komunity u nás. Snahou bylo představit ucelenou strukturu jednotlivých kapitol. Při sběru informací jsem se dozvěděla to, co jsem očekávala a co jsem chtěla v této práci vyzdvihnout. Důvody příchodu Vietnamců do České republiky jsou zapříčiněny především v důsledku ekonomické nerovnováhy ve Vietnamu, a tudíž jejich příchod je z pravidla za prací. Ve Vietnamu je slabá ekonomika a pracovní místa chybí. Životní podmínky pro fungování jejich komunity jsou v České republice mnohem efektivnější. Druhým častým důvodem je odchod za rodinou, která zde již žije. Mnozí se sem vydali před lety s vidinou výdělků a brzkého návratu zpět do Vietnamu, což se jim často nedařilo a již zde zůstali. Určité odlišnosti jsem zaznamenala v generacích Vietnamců žijících na území České republiky. Z toho vychází i odchylnost této minority v integraci do české společnosti. Jak se v textu můžeme dočíst, nejlépe integrovaní Vietnamci jsou především v nižším věku, které můžeme zařadit do tzv. vlny nově příchozích. Jsou to obzvláště ti, kteří jsou školou povinní a tím pádem se s českou majoritou setkávat musejí. Jejich jazyková bariéra je pokořena velmi rychle. S tímto souvisí i kapitola vzdělávání vietnamských dětí na českých školách, která tuto oblast objasnila svými přínosnými podkapitolami jako je například inkluzivní výuka, která se zakládá na práci se speciálními potřebami pro výuku, aniž by brala ohled na individuální rozdíly jednotlivých žáků. Integrace byla hlavním tématem této práce. Podkapitoly tohoto sjednocení nám ukázaly možnosti, jak a kam se můžeme v této problematice obrátit, a nastínily nám také hlavní činnosti těchto organizací. Mezi tyto činnosti patří především pořádání integračních kurzů, poradenství a vzdělávání. Bohužel, jak vyplynulo později z praktické části, o integraci často mývalí vietnamští lidé zkreslené představy a jejich služeb využívat příliš nechtějí. S tím je spojena i spokojenost těchto lidí se životem v České republice a jejich specifika, která nám ukázala mimo jiné i velkou uzavřenost této komunity a život v určitém provizoriu. V současné době je jedním z probíraných témat ve

společnosti vietnamská kriminalita. Ta se v České republice rozděluje na tři stupně. Mezi největší problémy této oblasti patří padělání zboží, kterým je vietnamská komunita proslulá a patří mezi jejich hlavní zdroj obživy a mnohdy vysokých výdělků. Závažnějším problémem je ovšem obchod s alkoholem a drogami. Vietnamští obchodníci se v současné době nezaměřují pouze na svou komunitu, ale, a to je varovným signálem, na komunitu romskou, čímž přicházejí ke značným finančním ziskům.

Praktická část se zabývá výzkumem dotazníkového šetření rozdaným této menšině a na základě jejich odpovědí vypracováním výsledků formou grafů. Významná část byla věnována především ke studiu odborné literatury a zpracování systematicky tvořeného dotazníkového šetření, jež obsahoval 24 otázek zaměřených na integraci. V závěrečné části je doporučen způsob pomoci při integraci této minority, především jak vyplynulo z dotazníkového šetření, starších generací, které jsou velmi málo zintegrováni do české společnosti. Za nedostatečnou integrací jistě stojí jazyková bariéra, ale také například uzavřenost této komunity, neznalost a nevěle starší generace s touto problematikou cokoliv dělat. Mladší členové vietnamské komunity s integrací nemají problémy především díky zapojení se do výuky při studiu na školách a volnočasovým aktivitám. S jazykovou bariérou se vyrovnávají velmi rychle. Často se stávají nástrojem komunikace mezi úřady a jejich rodinou. Toto šetření poukázalo na mnoho aspektů života vietnamských lidí. Jako řešení této situace bych navrhovala výkonnější práce streetworkerů, tzv. terénních pracovníků. Streetworker je sociální pracovník, který pracuje především na ulicích, v hernách, klubech, tedy v místech, kde se přibližně tato komunita vyskytuje. Těmto lidem by měl terénní pracovník nabídnout bezplatné poradenství, instrumentální pomoc či asistenci například v doprovodu na úřady. Terénní sociální práce lze zařadit mezi služby sociální prevence. Větší zapojení terénního šetření spolu s průzkumy okolí vietnamského etnika by mohlo směřovat k dalšímu rozvíjení výzkumu.

Použitá literatura

Sekundární lit.

BAREŠOVÁ, I.: *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*, Universita Palackého v Olomouci, 2010, ISBN: 9788024426457

BROUČEK, S.: *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR*, Etnologický ústav AV ČR, Praha 2003

ČERNÍK, J., KOCOUREK, J., PECHOVÁ, E.: *S vietnamskými dětmi na českých školách*, H&H. 2007, ISBN: 80-7319-055-9

FREY, M.: *Dějiny vietnamské války - Tragédie v Asii a konec amerického snu*, Paseka, Praha 2003, ISBN: 80-7185-468-9

HORÁKOVÁ, M.: *Cizinci na trhu práce v České republice v letech 1994-2004*. Praha: VÚPSV, 2005

HLAVATÁ, L., IČO, J., KARLOVÁ, P., STRAŠÁKOVÁ M.: *Dějiny Vietnamu*. Lidové noviny, Praha, 2008, ISBN: 978-80-7106-965-2

KAMAS, D.: *Válka ve Vietnamu*, Votobia s.r.o. 1997, ISBN: 80-7198-247-4

KOCOUREK, J.: *Poznáváme svět dětí z Vietnamu* 1. vyd. Plzeň: Foto & Tisk Znamenaný, 2002, ISBN 80-902017-9-2

KOCOUREK, J.: *Vietnamci v ČR*, Praha 2007

LEBEER, J., a kol.: *Programy pro rozvoj myšlení dětí s odchylkami vývoje*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-103-4

MARTÍNKOVÁ, Š., a kol.: *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika*, Ministerstvo vnitra ČR, ISBN: 978-80-7312-063-4

MATĚJOVÁ, V.: *Podmínky pobytu vietnamských pracujících v ČSSR*. In: KSVIEF, 1988

NĚMEC, M.: *Časopis Policista*, Vydání 7/2008 MV ČR, Odbor prevence kriminality, E 5199 ISSN1211-7943

NĚMEC, M.: *Organizační struktura vietnamských zločineckých gangů působících v České republice a hlavní druhy jimi páchané kriminality* [2003], Vydání 2003

NIESSEN, J.,SCHIBEL, Y.: *Příručka o integraci - pro tvůrce politik a odborníky z praxe*, MPSV 2005, ISBN 80-86878-24-4

PECHOVÁ, E.: *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*, La Strada Česká republika, o.p.s., 2007

Další zdroje

LEVINSON, B.: Film Dobré ráno Vietname, USA 1987

RYŠAVÝ, M.: Film Banánové děti, ČR 2009

RYŠAVÝ, M.: Film Kdo mě naučí púl znaku, ČR 2006

Elektronické zdroje

www.aa.ecn.cz

www.archiv.ihned.cz

www.cicpraha.org

www.cizinci.cz

www.clovekvtisni.cz

www.czechkid.cz

www.demografie.info

www.dobromysl.cz

www.domavcr.cz

www.e-armyshop.cz

www.e-polis.cz

www.inkluze.cz

www.inkluzivniskola.cz

www.klubhanoi.cz

www.kormoran.vlada.cz

www.lache-chave.cz

www.lideazeme.cz

www.lidovky.cz

www.losviajeros.com

www.migraceonline.cz

www.mpsv.cz

www.mvcr.cz

www.rejstrik.penize.cz

www.sapa-praha.cz

www.sasforum.websnadno.cz

www.socioweb.cz

www.vietnam.wgz.cz

www.vlada.cz

www.zakonyprolidi.cz

Seznam obrázků, grafů a příloh

Obrázek 1 - Vývoj počtu povolení k trvalému pobytu a k jednomu z typů dlouhodobých pobytů/víz u skupiny Vietnamců v letech 2003 - 2010.....	16
Obrázek 2 - Vývoj počtu Vietnamců v Česku v období 1995 - 2010.....	20
Obrázek 3 - Vietnamští žáci a studenti na českých školách v letech 2003 - 2011	25
Obrázek 4 - Specifika vietnamské komunity žijící v Česku - základní informace	39
Graf 1 - Jaký je Váš věk?	43
Graf 2 - Jaká je vaše profese?	44
Graf 3 - Jaké je vaše místo narození?	44
Graf 4 - Jak dlouho žijete v České republice?	45
Graf 5 - Jaký je Váš důvod příchodu do České republiky\Československa	46
Graf 6 - S kým zde žijete?.....	46
Graf 7 - Pokud ne, kdo Vám s tím pomáhal?	48
Graf 8 - Plánujete návrat do Vietnamu?	49
Graf 9 - Pokud ano, z jakého důvodu? (jestli ne, pokračujte prosím otázkou č. 15)	49
Graf 10 - Co se Vám na životě v ČR líbí?	50
Graf 11 - Co se Vám naopak nelíbí na životě v České republice?	51
Graf 12 - Pokud ano, jaké? (jestli ne, pokračujte prosím otázkou č.21).....	52
Graf 13 - Využil/a jste někdy jejich služeb?	52
Graf 14 - Znáte někoho ze svého okolí, kdo takovýchto služeb využil?	53
Graf 15 - Jakým jazykem mluvíte ve své domácnosti?	54
Příloha 1 - Mapa Vietnamu	63
Příloha 2 - Budhistický chrám Sapa	64
Příloha 3 - Budhistický chrám Sapa	64
Příloha 4 - Areál Sapa	65
Příloha 5 - Obchody Sapa	66
Příloha 6 - Dotazník.....	67

Přílohy

Příloha 1 - Mapa Vietnamu

Zdroj: http://hmvietnam.rajce.idnes.cz/Vietnam_-_Hoi_An/

Příloha 2 - Budhistický chrám Sapa

Zdroj: <http://www.sapa-praha.cz/kultura.html>

Příloha 3 - Budhistický chrám Sapa

Zdroj: <http://www.sapa-praha.cz/kultura.html>

Příloha 4 - Areál Sapa

Zdroj: <http://www.sapa-praha.cz/>

Příloha 5 - Obchody Sapa

Zdroj: http://www.sapa-praha.cz/supermarket_tamda_foods.html

Příloha 6 - Dotazník

1) Jste:

- ☐ Muž
 - ☐ Žena
-

2) Věk:

☐ 0-15	☐ 46-55
☐ 16-25	☐ 56-65
☐ 26-35	☐ 66-více
☐ 36-45	
-

3) Jaká je vaše profese?

☐ Student	☐ Prodavač
☐ Dělník	☐ Podnikatel
☐ Kuchař/číšník	☐ Nechci uvádět
☐ Jsem na mateřské dovolené	☐ Jiné
-

4) Jaké je vaše místo narození?

- ☐ Vietnam
 - ☐ Česká republika
 - ☐ Jiné
-

5) Jak dlouho žijete v České republice?

- ☐ 0-14 (přišel jsem po roce 2000, nebo jsem se zde narodil)
 - ☐ 15-24 (přišel jsem po roce 1989)
 - ☐ 25-34 i více (přišel jsem na základě mezinárodních dohod)
-

6) Jaký je Váš důvod příchodu do České republiky/Československa?

☐ Studium	
☐ Ekonomické důvody – za prací	☐ Přišel jsem sem jako malý s rodinou
☐ Odchod za rodinou	
☐ Narodil jsem se zde	☐ Jiné
-

7) S kým zde žijete?

☐ Sám(a)	☐ S rodiči
☐ S manželkou/přítelkyní (manželem/přítelem) a dětmi	☐ S kamarádem
☐ Pouze s manželkou/přítelkyní (manželem/přítelem)	☐ Jiné
☐ Pouze s dětmi	
-

8) Chodí Vaše děti do české školy? (pokud děti máte, pokud ne - pokračujte otázkou č. 10)

- ☐ Ano
 - ☐ Ne
-

9) Chodí na nějaké zájmové kroužky s českými dětmi?

- ☐ Ano
 - ☐ Ne
 - ☐ Pokud ano, jaké?
-

10) Chodíte se někam bavit?(kino, bowling, adrenalinové sporty, koupaliště ...)

☐ Ano	☐ Občas
☐ Ne	☐ Pokud ano, kam
-

11) Dokumenty potřebné k pobytu v ČR jste si vyřizoval/a sám/a? (Pokud ano, pokračujte prosím otázkou č. 13)

- ☐ Ano
 - ☐ Ne
-

12) Pokud ne, kdo Vám s tím pomáhal?

☐ Rodinný příslušník	☐ Zprostředkující agentura
☐ Kamarád/ka	☐ Jiný
☐ Překladatel/tlumočník	
-

13) Plánujete návrat do Vietnamu?

☐ Ano	☐ Spíše ne
☐ Spíše ano	☐ nevím
☐ Ne	
-

14) Pokud ano, z jakého důvodu? (jestli ne, pokračujte prosím otázkou č. 15)

☐ Kvůli rodině, která tam zůstala	☐ Nabídli mi/nám ve Vietnamu lepší práci
☐ Kvůli rodině, která zde žije semnou a chtějí zpět do Vietnamu	☐ Vietnam je rodná zem
☐ Nelíbí se mi/nám zde	☐ Jiné
-

15) Co se Vám na životě v ČR líbí?

☐ Pracovní podmínky	☐ Nic
☐ Podmínky pro život s rodinou	☐ Jiné
☐ Kultura	
-

16) Co se Vám naopak nelíbí na životě v České republice?

☐ Pracovní podmínky	☐ Rasismus
☐ Podmínky pro život s rodinou	☐ Nic
☐ Kultura	☐ Jiné
-

17) Znáte nějaké organizace/poradny/sdružení pomáhající s integrací cizinců do České republiky?

- ☐ Ano
 - ☐ Ne
-

18) Pokud ano, jaké? (jestli ne, pokračujte prosím otázkou č. 21)

☐ Klub Hanoi	☐ Sdružení občanů zabývajících se emigranty
☐ Občanské sdružení Lačhe Čhave	☐ Sdružení pro integraci a migraci
☐ Centrum pro integraci cizinců	☐ Jiné
☐ Poradna pro integraci	
-

19) Využil/a jste někdy jejich služeb?

- ☐ Ano
 - ☐ Ne
-

20) Víte, že jsou většinou bezplatné?

- ☐ Ano
 - ☐ Ne
-

21) Znáte někoho ze svého okolí, kdo takovýchto služeb využil?

- ☐ Ano
 - ☐ Ne
 - ☐ Nevím, nejsem si jist/a
-

22) Jakým jazykem mluvíte ve své domácnosti?

☐ Vietnamsky	☐ Vietnamsko- česky
☐ Česky	☐ Jiné
☐ Anglicky	
-

23) Máte v České republice trvalý pobyt?

- ☐ Ano
 - ☐ Ne
-

24) Jaké máte státní občanství?

- ☐ České
- ☐ Vietnamské
- ☐ České i vietnamské
- ☐ Jiné

SUMMARY

The topic *Generations of Vietnamese living in the Czech republic and their integration into society* was chosen, because I am meeting this minority and better knowing of Vietnamese people and their lives. Goal of my bachelor thesis was to assess how are Vietnamese living in the Czech republic with their integration. In first part of thesis is summary of text of technical literature, internet sources and my own finding into continuous and logically made text focused on this issue supplemented of characteristic measures of life of this community in our country. Then you will find here part of history of Vietnam, their reasons of imigration into the Czech republic, diference of their generations, education of Vietnamese children on czech schools, organisations helping their integration (eg. Hanoi club and Lačhe Čahve) and chapter focused on Vietnamese criminality. Second part is focused on research with questionnaires within this community and graphic results of this questionnaires. In the last part is recommended way of help with integration of this minority, mainly the older generations what we discovered from our questionnaires. This generations are poorly integrated into czech society. Reason for this poor integration is language barrier but their secretiveness of this community and the fact that they don't want to do nothing about this issues. Very big part was focused on study of technical literature and creating of systematicly made questionnaires which contained 25 questions focused on integration. On the end is recommended the solution for gathering the informations about this organisations and associations helping in this problematic.